

Upravništvo: Ljubljana, Pucničjeva ulica 3.
Telefon št. 51-22, 51-23, 51-24
Ispravniki oddelkov: Ljubljana, Pucničjeva ulica 3.
Telefon št. 51-22, 51-23, 51-24
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 4.
Računski in Ljubljanski pokrajinski pošto-
čkovni zavodi št. 17.749, na ostale kraje
Italije Servizi Conti Cori Post. No 11-119.

IZKljučno ZASTOPSTVO za oglaševanje v
Italiji in inozemstvu ima
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izšla vsak dan razen ponedeljka
Naročnina zna mesečno Lit. 18.—,
za inozemstvo pa Lit. 22.80.

Uredništvo:
Ljubljana, Pucničjeva ulica št. 3, telefon
št. 51-22, 51-23, 51-24

Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pub-
blicità di provenienza italiana ed estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

BORBE TANKOV V EL ALAMEINU

Živahni topniški dvoboji — Napadi sovražnikovih oklopnih oddelkov povsod zavrtnjeni — Letalski napadi na Aleksandrijo, Suez in Port Said

Glavni stan italijanskih Oboroženih Sil je objavil 6. julija naslednje 769. vojno poročilo:

Na egiptskem bojišču delovanje motoriziranih in oklopnih vozil ter živahne akcije topništva na obeh straneh. Vsi izpadi sovražnikovih oklopnih oddelkov so bili povsod in takoj zavrtnjeni.

Letalske skupine osi so obstreljevale s strojnimi in v razpršile oddelke čit in kolone vozil. Veliko število avtomobilskih vozil je bilo zažganih ali hudo poškodovanih. V raznih spopadih je bilo sestreljenih 12 sovražnih letal.

Pomorske letalske sile so bombardirale pristanišče naprave v Aleksandriji, Suez in Port Saidu.

Zaradi operacij večeršnjega dne se štiri naša letala niso vrnila na oporišča.

Potrjuje se potopitev 5000-tonskega parnika, ki je bil po prejšnjem vojnem poročilu torpediran v vzhodnem Sredozemlju.

V bližini Lentinija je angleško letalo odvrlo nekaj bomb, ki niso povzročile niti žrtev niti škode.

Naša letala so uspešno bombardirala letališče pri Mikabi na Malti. Pri neki drugi akciji so nemški lovci uničili letalo tipa »Spitfire«.

Ugoden potek bojev

v El Alameinu

Berlin, 6. julija d. »Dienst aus Deutschland« objavlja nekatere podrobnosti o novi fazi boje pri El Alameinu. Po informacijah iz nemških krogov, ki jih objavlja, se borba pri El Alameinu razvija še zmerom ugodno. Odpor britanskih sil se je na bojišču nekoliko okrepil. Po mnenju nemških vojaških krogov so se boji zaradi tega bolj lokalizirali. General Auchinleck je vrzel česar ni mogoče prezreti, na fronto vse dosledne rezerve ki naj bi ojačale britanski odpor pri El Alameinu. V bojih so sile osi naletele na spahije, senegalske črnce, na čete generala de Gaullea na Novozelance in na čete iz Južne Afrike. Baje so med britansko obrambo tudi okupacijske posadke s področja Nove delte in iz pokrajine Srednjega vzhoda. V obrambo je bila nadalje pritegnjena tudi neka indijska divizija iz Iraka.

»Dinst aus Deutschland« razjasnjuje v

padaljem protislovje med nemškimi poročili o prodoru pri El Alameinu ter med opisi bitke, ki izvirajo iz britanskih virov, in pravi, da je treba v borbah na prostoru pri El Alameinu, kakor to izhaja iz uradnih nemških informacij, razlikovati dva ločena utrdena sistema. Najprej je tu utrjena postojanka El Alamein sama. Na to utrjeno postojanko se nanaša poročilo o prodoru osovinskih sil. Od te utrjene postojanke je treba razlikovati drug utrdbeni sistem, ki so ga Angleži zgradili v neposredni okolici postojanke El Alamein, in proti temu drugemu utrdbenemu sistemu so usmerjeni sedaj napadi sil osi. Ta drugi utrdbeni sistem, ki ga branijo britanske sile, predstavlja tudi oporišče, s katerega izhajajo britanski protinapadi, ki pa so bili doslej vsi odbiti.

Ameriška kritika angleškega bojevanja

Madrid, 6. julija d. Newyorški dopisnik španskega lista »YA« javlja, da v Zedinjenih Državah javnost zmerom ostreje kritizira odgovorne britanske kroge zaradi zavrnitve vojaških neuspehov. Posebno ostra je postala ta kritika po izgub Mar-marke. Američani posebno grajaio angleško apatičnost in pomanjkanje slehernega ofenzivnega duha. Nadalje Američani skrajno zamerijo svojim britanskim zaveznikom ker drže glavni del svojih vojaških sil na angleškem otočju in ponavljajo tudi na sedanjih bojiščih v Afriki iste psihološke napake, ki so zakrilele britanski pomaz na Malajskem polotoku ter v Birmi. Angleži so v bridki zmoti, ako se zanašajo samo na svoj pretirani optimizem, naglašajo v ameriških krogih. Kritika na račun Angležev je zavzela zadnji čas tak obseg in značaj, da so se odgovorni ameriški krogi končno čutili prisiljene poslužiti se vsesa giganteskega ameriškega propagandnega aparata v korist svojih britanskih zaveznikov. Ameriška propaganda je napela sedaj vse strune in uporabila vsa sredstva, da bi vllila razočanje in ameriški javnosti novo zaupanje v moč britanskega imperija in v obrambno odpornost ameriških vojaških sil. Pri letih dopovedu ameriške propaganda prebivalstvu Zedinjenih držav, da se Angležev ne sme krivo razumeti vsaj v eni stvari ne.

namreč v temeljni važnosti britanskega otočja za vse nadaljnje vojevanje zaveznikov. Ameriški listi dopovedujejo svojim bralcem, da je samo angleško otočje tisto oporišče, s katerega so možni napadi proti Nemčiji, da je angleško otočje ključ do Atlantskega oceana ter da hkrati predstavlja vrata v Evropo, ki bodo postala važna, kadar se bo organizirala tako zvana druga fronta.

General Ettore Bastico

Vrhovni poveljnik italijanske vojske na afriškem bojišču je Eksc. general Ettore Bastico, ki ima za seboj slajno kariero. Svojo osnovno vojaško izobrazbo je dovršil l. 1896 kot poročnik Bersaljerov. Odlikoval se je že v italijansko-turški vojni, leta 1913 je pa prišel v generalni štab. Med prvo svetovno vojno je hitro napredoval do majorja, podpolkovnika in polkovnika. Kamorkoli so ga poslali, povsod je postavil čega moža. Leta 1928 je bil imenovan za brigadnega generala, leta 1931 pa za divizijskega.

Ko se je pokazalo, da bo vojna z Abesinijo neizogibna, mu je bila poverjena organizacija prve divizije Črnih srajc »23. marce. Kot poveljnik te divizije se je napotil v vzhodno Afriko. Tam je pa kmalu prevzel poveljstvo armadnega zbora. Vodil je svoj zbor v bitkah pri Tembienu, Ambli Aradamu in Socoti. Tudi med državljansko vojno v Španiji se je general Bastico odlikoval. On je izdelal načrte za osvojitve Biscaye in Santandera. Njegove velike zasluge med vojno v Španiji so bile priznane s tem, da je postal armijski general. Od decembra 1940. je bil general Bastico poveljnik okupacijskih čet na otokih v Egejskem morju. To odgovorno in važno mesto mu je dalo znova priliko pokazati svoje velike sposobnosti. Obrambne naprave na otokih je dal utrditi in tako je lahko držal v šahu znatno večje sovražnikove oborožene sile. S svojim znanjem, izkušnjami in hrabrostjo je mnogo doprinesel k osvojitvi otoka Krete. General Bastico je znan tudi kot vojaški pisatelj. Med njegovimi deli je znana posebno knjiga »Razvoj vojne umetnosti. Ta knjiga je bila prevedena v več tujih jezikov.

Vojna na morju

Lizbona, 6. julija d. Ameriški admiral Vickers ugotavlja v svojem preglednem poročilu o potopitvah ameriških pomorskih zvez, da podmornice sil osi še zmerom potapljaio večji obseg zaveznikovih trgovinskih tonaz, kakor pa se je more sproti nadoknaditi v ameriških in angleških ladjedolcih. Ameriški admiral v svojem poročilu posebno poudarja, da se za bodočnost ne obeta nobeno olajšanje in tem novozdrženem položaju, marvda da so izsledili za bodočnost prejši slabši. Zedinjene države bodo namreč mogle graditi trgovinske ladje v sedanjem obsegu le v primeru, ako se bodo tudi v bodoče lahko sproti okorbovale s primernimi množinami jekla in drugega gradbenega materiala. Glede na izgube na Daljnem vzhodu od kod se je črpalo mnoge specialnih potrebščin, ki so važne tudi v gradnji trgovinskih ladij pa je težke reči, da bo teh surovin tudi v bodoče na razpolago v sedanjem obsegu.

Buenos Aires, 6. julija s. Zaskrbljenost, ki se je pojavila v Zedinjenih državah zaradi osnih podmornic, se opaža v zadnjem času tudi v mehiški republiki. Predsednik Mehike Cardenas je namreč imenoval generala Rodriguez za poveljnika vojaškega področja v Mehikem zalivu v prepričanju, da se bo ta general lahko izkazal v borbi proti osnim podmornicam, kakor se je že izkazal v lovu na ljudi v mehiški državljanski vojni.

Izgube severnoameriške mornarice

Buenos Aires, 6. jul. s. Po poslednjih uradnih podatkih so imele posadke severnoameriškega brodogoja od 7. do 17. junija naslednje izgube: 190 mrtvih, 54 ranjenih in 642 pogrešanih. Od vstopa v vojno dalje znaajo vse izgube severnoameriške mornarice 11.000 mož.

Podaljšanje pooblastil finske vlade

Sofija, 6. jul. s. V Svlengradu je bila konferenca predstavnikov bolgarskih in turških železnice o potniškem in blagovnem prometu iz Svlengrada proti Carigradu in Dedeagacu.

Omejitev prodaje koles v Ameriki

Buenos Aires, 6. jul. s. Iz Washingtona se doznava, da bo v Zedinjenih državah 9. t. m. uvedena omejena prodaja koles. Kolesa bodo smeli kupovati samo oni, ki bodo dokazali, da so jim nujno potrebna za opravljanje dela.

Pomanjkanje petroleja na Bahamskih otokih

Lizbona, 6. jul. d. Londonski list »Daily Telegraph« javlja, da so bile zaradi velikih izgub petrolejskih ladij na Karabskem morju potrebne sedaj omejitve potrošnje bencina tudi na Bahamskih otokih, daj leže v veliki bližini glavnih petrolejskih izvoznih luk. Osnovna količina za vsako motorno vozilo je bila določena na 12 galon na mesec.

Uničevalna bitka ob Donu

Obkoljene sovjetske skupine pred uničenjem — Odbiti sovjetski napadi severno od Orla — Nemška ofenziva pri Rzevu

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 6. julija. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Operacije v južnem odseku vzhodne fronte potekajo po načrtu. Močne sovražnikove skupine, ki so bile večeraj obkoljene zapadno od Dona, so pred uničenjem. Ponovni s tanki podprti napadi sovjetskih čet so bili zavrtnjeni. Letalstvo podpira s močnimi silami operacije na kopnem in je usmerilo svoje napade tudi proti sovražnikovim oskrbovalnim zvezam na cestah in železnicah.

Severno od Orla je sovražnik napadel s močnimi silami; og podprti številnih tankov in letal. Napadi so bili zavrtnjeni s krvavimi izgubami za sovražnika. Številni tanki so bili uničeni. Borbe so še v teku. Na področju Rzeva se lastni napadi nadaljujejo.

V letalskih spopadih je bilo večeraj sestreljenih 127 sovražnikovih letal.

V Egiptu se nadaljujejo boji za položaj pri El Alameinu. Letalstvo je bombardiralo juži Aleksandrijo in Port Said ter sovražnikovo zbirališča tankov in avtomobilov.

Na Malti so podnevalni in ponočni napadi nemških bojni letal povzročili večje požare na letališču Ta' Venezia.

Velik strateški pomen

prodora proti Donu

Berlin, 6. julija d. O poteku nemških ofenzivnih operacij na široki fronti med Kurskom in Harkovom se je zvedelo iz nemških vojaških krogov, da so nemške sile po vsej priliki v isti širini, v kateri so pričele ofenzivne prodre tudi do reke Dona. Zaradi tega te nemške ofenzivne operacije ne predstavljajo zgolj uspeha ki je bil dosežen s prodorom skozi sovjetske obrambne črte, marvda tudi pridobitev velikega in strateško zelo važnega ofenzivnega terena v vzhodni smeri. Občudovanja je zlasti vredna brzina nemškega sunka proti reki Donu. Nemške čete so napredovale s tolikšno naglico v vzhodni smeri, da so na mnogih točkah zalede v sredini sovjetskih oddelkov na umiku proti vzhodu. V nemških vojaških krogih pripominjajo k razvoju borb na novo zavojevanem terenu da je sovjetski odpor zelo trdovraten. Ta odpor se opira na zelo močan sistem poljskih postojank, ki so zavarovane z obsežnimi minskimi polji. Poleg teh utrbenih točk otekoča do neke mere nemške operacije tudi delno neusodno vreme, zaradi katerega so razpoložljiva pota zelo težavna.

Berlin, 6. julija s. V svojem komentarju večeršnjega uradnega poročila nemškega vrhovnega poveljstva današnji nemški listi zlasti opozarjajo na nacer razvoj nemških ofenzivnih operacij, kakor tudi na dejstvo, da so nemške in zaveznikovske čete na velikem področju že dosegle reko Don. Na vsej širini med Harkovom in Kurskom za sledujoči sedaj napadalen oddelki boljševiki, ki so na umiku in ki jim prizadevajo ogromne izgube ljudi in orožja.

Po mnenju lista »Völkischer Beobachter« je sovjetski umik tem bolj katastrofalen, ker vse vrste nemškega letalskega orožja neprestano obstreljujejo umikajočega se sovražnika uničujoč mostove železnica križišča ceste, avtomobilske kolone in oddelke tankov, ki tu in tam poskušajo izvesti protinapade, ki bi zadržali nezadržan pohod nemških oboroženih sil, a vselej brez uspeha. Nemška streljavna in rušilna letala so dosegla nove velike uspehe zlasti proti topniškim postojankam in sovražnim odpornim gnezdom. Število v soboto sestreljenih sovjetskih letal, kakor navaja uradno poročilo kaže obseg in silovitost letalskih dvobojev, ki se razvijajo nad bojiščem.

Glede na zmagovit preton »sovražnega konvoja namenjenega v Murmansk, pripominja list »Zwölfuhrblatt«, da so mogli nemški piloti razen notornitve velike sovjetske prevozne ladje, natovorjene z ameriški tanki, ugotoviti tudi izubo nadaljnjih treh sovražnih trgovskih ladij. Nemški napad je bil izvršen severno od Baerskega otočja v neposredni bližini pasu, kjer se začneja Severno ledeno morje. Število vseh potopljenih ladij se je tako zvišalo na 9.

Obsežne letalske akcije

Berlin, 6. julija s. V južnem in osrednjem odseku vzhodne fronte so nemška bojna letala in streljavci učinkovito napadli prometne zveze v sovražnem zaledju. Zadata so bila zbirališča čet in umikajoči se boljševiški oddelki, ki so imeli krvave izgube. Nemško letalstvo je delovalo tudi v severnem odseku fronte in delovalo sovražne objekte v zaledju. Na vzhodni fronti so nemški lovci v teku predvečeršnjega dne po dosedanjih obvestilih sestrelili 12 boljševiških letal.

Po padcu Sevastopolja

Berlin, 6. julija s. Berlinski dnevniki polemizirajo proti sovražni propagandi, prikazujoči zlasti lažnjivost sovjetskega tiska in sovjetskega radia, katerih laži sta navadno naglo razširjala tudi London in Washington. List »Börsenzeitung« navaia zelo poučen primer: Ob začetku nemške ofenzive proti Sevastopolju, je moskovski radio trdil dobesedno: Sevastopolj predstavlja za Nemce danes prav tako nezavzetno trdnjavo kakor ob začetku obleganja. Dva tedna nato, ko so nemške čete že strle nekatera središča odpora, ki so bila življenjskega pomena za obrambo, je moskovski radio še vedno trdil, da se trdnjava brani in da je nezavzeta, ko pa je nemška vojska trdnjavo zavzela, je brez srnato to dejstvo zankal in dodal: Ako pa bi Sevastopolj padel v sovražne roke, bi sovražnik tega ne mogel smatrati za triumph, kajti dozdva zmagali bi bili trije sovražniki.

ga bi bila zanj poraz, med tem ko bi se poraz spremenil v zmago. To je samo en primer, pripominja berlinski list, iz dolge verige moskovskih falzifikacij, ki jih tako naglo povzemajo tud anglosaki viri. Tudi list »Zwölfuhrblatt« piše: Kakor vedno tudi to pot dejstva najbolj zgovorno demantirajo laži naših nasprotnikov.

Čiščenje v Sevastopolju

Berlin, 6. jul. s. DNB doznava iz vojaškega vira v dopolnilo večeršnjega vojnega poročila:

Pri očiščevalnih operacijah so našli mnogo trupel boljševiških vojakov na postojankah, v bunkerjih in v skalovju utrjenega področja Sevastopolja. Operacije napredujejo počasi na tem obširnem področju, zaradi česar še ni mogoče prešteti boljševikov, ki so padli pri obrambi Sevastopolja, že zdaj pa je ugotovljeno, da so njihove izgube tako hude, da presegaio vse dosedanje cenitve. Polotok Hersones, ki je popolnoma očiščen, je zemeljski jezik s prepadi in hudourniki.

Uspeh ofenzivnih akcij v ostalih odsekih vzhodne fronte je posledica zmagovitih operacij, ki so se razvile prav v tem pasu fronte, ki ga je boljševiško poveljništvo smatralo po svojih izjavah za nezavzetno. Z nemške strani poljsujejo obkolitev znatnih sovražnih sil z značajem samih operacij, s katerimi se stremi po uničenju sovražnika in ne po njegovi prepoditvi nazaj v zaledje. Potopitev sovražnega parnika v Lednem morju je posebno zanimiva zaradi okoliščin. Dejstvo, da je bilo mogoče z letalskim torpedom potopiti trgovsko ladjo z znatno tonažo 10.000 ton, kaže ne samo na stalno budnost, temveč tudi na premoč nemških letalskih sil na fronti arktičnega morja.

Zasluge italijanske mornarice na Črnem morju

Berlin, 6. julija s. Nekateri listi so s posebnim poudarkom in na vidnih mestih objavili vesti o sijajnih uspehih lahkih edinic italijanskega brodogoja, ki že štiri tedne operirajo na Črnem morju pod poveljstvom fregatnega kapitana Mimbellija. Istočasno objavljajo navdušeno brzojavko, ki jo je poveljnik edinic nemške mornarice, ki operirajo na jugu, poslal italijanskemu državnemu podtajniku v mornariškem ministrstvu. V njej povzdiguje borbeni zalet, hrabrost in veliko izkušnost italijanskih posad: na Črnem morju, ki so se izkazale zlasti ob priliki zasedbe Sevastopolja.

K temu pripominja list »Völkischer Beobachter«, da je treba postaviti junaški doprinos italijanskih mornariških posad na Črnem morju na isto raven z doprinosom italijanskih divizij, ki so se z ramo ob rami borile preteklo zimo na vzhodnem bojišču in se ovekovečile s slavo, ki ni nič manjša od slave junaških Basticovih vojakov pri prodornem napredovanju v Severni Afriki.

Bukarešta, 6. julija s. Zasedba Sevastopolja je še nadalje predmet mnogih obširnih dopisov posebnih vojnih poročevalcev, ki se v glavnem omejujejo na prikaz doprinosov rumunskih oboroženih sil v poseameznih fazah bitke. List »Viata« opozarja med drugim tudi na velik pomen delovanja italijanskih brzih motornih čolnov na Črnem morju, ki so v sodelovanju z rumunskimi brodogoji in z nemškimi letalstvom bistveno pripomogli k uspehu. V ostalem posvečajo listi svoje uvodnike začetku splošne ofenzive na vsem vzhodnem bojišču. Največjo pozornost posvečajo tudi poročilom z afriškega bojišča in zmagovitemu napredovanju osnih čet na egiptskih tleh.

Koščljiv položaj sovjetskega brodogoja

Bern, 6. julija. Francoska agencija Havas-Offi doznava iz Carigrada, da je padec Sevastopolja znova postavil v ospredje vprašanje usode sovjetskega brodogoja v Črnem morju. Pomorski krogi v Carigradu z največjo pozornostjo zasledujejo razvoj nove nemške ofenzive. Ruske edince imajo na razpolago sedaj le še majhne luke, ki so vse zelo slabo opremljene, kakor n. pr. luka Novorosijsk ali pristanišče Baku. V primeru, da bi iz enega ali drugega razloga sovjetski brodogoji opustilo tudi ta zaklonišča, bi mu preostale samo še naslednje tri rešitve:

1. da zahteva od Turčije pravico prehoda skozi morske ožine, in da se reši v Sredozemlje,

2. da se pusti internirati v turških lukah,

3. da se požene v zrak.

Prva možnost sploh ne prihaja v poštev, kajti turška vlada, ki je trdno odločena, da ostane strogo nevtralna, bi nedvomno odklonila sovjetsko zahtevo. Druga rešitev bi morda prišla v poštev, tem bolj, ker je že oktobra lanskega leta v času od prve nemške ofenzive proti Rostovu sovjetska vlada sondirala teren v Ankari, da bi zvedela, pod kakšnimi pogoji bi se moglo sovjetsko brodogoje zateči v turške luke. (Stampa Sera.)

Razpršen konvoj

Berlin, 6. jul. d. Dodatno k večeršnjemu vojnemu poročilu je vrhovno poveljništvo nemške vojske smoti objavilo, da je bilo med napadom nemških letal in podmornic na sovražni konvoj med Severnim rtom in Spitzbergi potopljenih 9 tovornih ladij. Poleg že prej javljenih 6 ladij, ki so jih potopila letala in podmornice, je sovražnik izgubil še tri tovrne parnike, ki so bili ob napadu hudo poškodovani in so jih letala zapustila potapljaljoča. Napad na sovražni konvoj je bil izvršen med Severnim rtom in Medvedjim otoki popolnoma ob meji Severnega ledenega morja.

Japonska pripravljenost za sedelovanje s Kitajci

Izjava zastopnika japonske vlade

Tokio, 6. jul. d. V svojem zadnjem radijskem govoru je službeni vladni zastopnik Hori razpravljajl o novih metodah, s katerimi si angleške in ameriške sile prizadevajo Cangkajskovo Kitajsko za vsako ceno še nadalje obdržati ob svoji strani. Hori je omenil, da sta ob pričetu kitajsko-japonskega konflikta pričeli anglosaki sili takoj izdatno podpirati Cangkajski režim, ker sta si od tega obetali koristi za svoje lastne interese na Kitajskem. Kasneje je čungkinska Kitajska postala za zavezniške važna fronta, od katere so si v Angliji in Ameriki obetali ugodnega vpliva na vojni položaj na drugih bojiščih, na katerih so bile anglažirane angleško-ameriške sile. Zelo značilno je, je naglasil Hori, da sta anglosaki sili po vsakem porazu na fronti aranžirali novo vrskamo finančno podporo za čungkinski režim v upanju, da bosta s tem podprli iz-

podkopano moralo kitajski javnosti, toda navzlic vsem podporam iz Zedinjenih oržav in Velike Britanije postaja zaradi japonskih vojaških uspehov položaj Cangkajskove Kitajske od dneva do dneva bolj brezupen. Ker pa se še zmerom široke plasti ljudstva naklonjene Cangkajskovemu režimu, je naglasil japonski vladni zastopnik, mora Japonska čim krepkeje podpirati nacionalno kitajsko vladu v Nankingu. Japonska mora vselej praktično dokazati kitajskemu prebivalstvu, da stremi Japonska po miroljubnem sodelovanju s kitajskim narodom. Ako nam bo uspelo vzpostaviti v novo zasedenih kitajskih pokrajinah red in zakonitost, je zaključil Hori, in ako nam bo uspelo nuditi prebivalstvu možnosti za dostojno življenje, se bodo tudi široke plasti naroda v še nezasedenih pokrajinah dokončno odvrgle od Cangkajskovega režima.

Hudo pomanjkanje živil v Iranu

Carigrad, 6. jul. d. Iz Teherana javljajo, da so se tamkaj sestali k posvetovanjem vsi divizijski poveljniki iranske armade. Na konferenci razpravljajo iranski divizijski generali o načrtu, kako v temelju reorganizirati iranske oborožene sile. O priliki zasedanja konference je iranski vojni minister Zihenbani v svojem poročilu o položaju naglasil, da se bodo v deželi nadaljevale operacije iranskih čet proti vstajalnim elementom, dokler ne bo zavladala zakonitost. Ob tej doklin se je nadalje zvedelo, da Irana, da se vstaje v raznih delih Irana zmerom češče ponavljajo. Vzrok teh vstaj utegne biti vsaj delno veliko pomanjkanje živil. Po teheranskih informacijah so iranske vojaške sile v severozapadnem in zapadnem delu dežele baje zopet postavile 6. jul. d. O kritičnem položaju v deželah Bliznjega vzhoda javlja teheranski list »Itelaat«, ki piše med drugim, naj se iransko prebivalstvo ne zanaša, da bo morda od kod došlo pomoč. V deželi se pojavlja čim dalje bolj občutno pomanjkanje živil in drugih najnujnejših življenjskih potrebščin. Iranu grozi v kratkem huda lakota, ako ne bo prebivalstvo osredotočilo vseh svojih sil na povečanje poljedelske proizvodnje. Zaradi neprestanih vstaj so se v mnogih delih Irana ustavila vsa dela na poljih. Normalno življenje je zaradi neprestanih vstajskih podvigov onemogočeno in dežela gospodarsko stalno propada.

Argentinski poslanik v Madridu premeščen

Madrid, 6. jul. d. Argentinski poslanik v Španiji dr. Escobar, ki se je pravkar vrnil s svojega potovanja po španskem in francoskem Maroku, je bil odpoklican s svojega službenega mesta ter od vlade v Buenos Airesu imenovan za novega argentinskega poslanika v Rio de Janeiru.

Dejstva demantirajo Churchilla in boljševike

Nemški tisk o splošnem vojnem položaju

Berlin, 6. julija. Kakor znano, je hotel Churchill v svojem poslednjem govoru, kakor da se doslej ni ničesar naučil v preteklosti, prerokovati tudi v vojaškem pogledu, ko je dejal:

Poletje je že na pol minilo in Hitler se vedno ni prišel napovedane velike ofenzive, v kolikor ne bi morda zahteval, da se smatrajo za veliko ofenzivo sedanji boji v odseku med Harkovom in Kurskom.

Komaj 48 ur po tej izjavi so svedčano demantirala Churchilla dejstva, o katerih govori večerašnje nemško uradno poročilo. Odločilni demanti pa bo prav gotovo prišel, ko bo nadaljnji razvoj zmagovitih operacij v vsem obsegu prikazal pomen te gigant-ske poletne borbe. Tedaj bo vsakomur jasno, s koliko silo se je nemški vojni stroj začel zopet premikati.

Direktor lista »Frankfurter Zeitung« Kircher, ki velja za oficijoznega pisca, je prav večer brez posebnih pridržkov poudaril, da je nekaj dni na vzhodnem bojišču v teku velika ofenziva, ki jo dospehli vesteh poteka ugodno. Kircher pripominja, da pomen te ofenzive vsako dobro razume. Nemški oficijozni novinar piše med drugim: Boljševiški sovražnik je še vedno močan, toda smrtno nevarnost moramo likvidirati in bo likvidirana. Anglosasi bodo morali končno uvideti, da od sovjetskega zavezni-ka nimajo ničesar pričakovati. Kakor znano, je bila glavna, čeprav neprimerna spekulacija Angležev, da bi si nacisti in boljševiki medsebojno strli robove. Tako bi lahko Velika Britanija, kakor je v globini svoje duše pričakovala, izkoristila popolno izčrpanost obeh svojih kontinentnih tekmecev. Da sedaj z nečim sličnim ne računa več, si je mogoče predstavljati iz poslednje angleške zaskrbljenosti glede razvoja na Srednjem vzhodu. Kaj se je namreč zgodilo na tem izredno važnem področju. Britanci so zbrali velike čete in mnogo vojnih potrebščin v Palestini, Siriji, Iranu in Iraku v pripravi, da bi od nikoder drugod ne mogla pretiti resna opasnost, proti vsemu pričakovanju pa se je čez noč pripetilo prav nepričakovano. V trenutku, ko na vzhodnem bojišču nemške in zavezniške čete zopet nezadržno napredujejo proti nadaljnjim življenjskim središčem sovražnika, so se čete osti znašle v neposredni bližini nilske delte. To se je zgodilo tako bliskovito nepričakovano in v takšnem obsegu, da je moral sam Churchill priznati »popolno spremembo položaja na vsem afriško-sredozemskem prostoru«.

Ako hočemo v vsem obsegu doumeti pomen te spremembe, ne smemo izgubiti izpred oči, kar se dogaja na ruskem bojišču, kakor je treba za razumevanje operacij med Harkovom in Kurskom upoštevati poslednje vojne cilje italijansko-nemške ofenzive v severni Afriki. Dovolj je, ako gleda na to ponovno prečitamo skupno izjavo Rima in Berlina, zlasti skupni obvezni nameri sil osti, da zagotovo neodvisnost in suverenost ne le Egiptu, temveč tudi Bliznjemu vzhodu.

Znani nemški vojaški pisec Metzsch objavlja v tedniku »Das Reich« izredno zanimiv prikaz o sedanjem vojnem položaju s posebnim ozirom na nadaljnje sovjetske možnosti. Med drugim piše:

Nobenega dvoma ni, da se boljševiki bližajo novim resnim težavam. Prekomorska pomoč pojema od dne do dne, med tem ko je oskrba boljševiške manjške kakor potrebe in doživlja zlasti velike prometne težave. Tudi vrednost človeškega materialja je od dne do dne manjša, kajti nesmiselno žrtvovanje ljudi v pretekli zimski kampanji se vedno bolj občuti. Mnogo je komunističnih bataljonov, ki so sestavljeni samo iz mladeničev pod 18 let starosti. Na drugi strani je prav tako mnogo sovjetskih oddelkov, ki so popolnoma brez orožja. Rusija je izgubila obsežna ozemlja, ki so bila zanjo zelo dragocena zaradi vojne proizvodnje in prehrane. Za približno presojo položaja se seveda ne smemo naslanjati na odstotke, o katerih toliko pišejo, kajti na njih ni mogoče zgraditi resnih računov. Mnogo čimitej je še povsem neznan, med njimi v prvi vrsti prenos sovjetske vojne industrije z zapadnih področij proti Uralu in okraj Urala, kakor je tudi neznan uspeh sovjetskih prizadevanj zaradi rešitve ukrajinske žitnice. Delovne sile gotovo ne manjka, res pa je na drugi strani, da se občuti pomanjkanje živih, ki ga je treba deloma pripisati tudi pomanjkljivosti organizacije razdelitve. V nekaterih pokrajinah se je pojavila resna kriza v prehrani, vendar doslej ni imela nikakega vpliva na bojišče. Vse kaže, da bi tudi v primeru popolnega pomanjkanja, boljševiki še vedno vzdržali.

Prometne težave izhajajo predvsem iz obrabe železnice in železniškega parka, toda te pomanjkljivosti vojske povsem podvrženih ljudi lahko odstranijo. Ogromni vojni plen, ki smo ga zajeli v bitkah pri Kerču, in Harkovu, dokazuje, da so boljševiki zbrali na teh področjih ogromne količine tega materialja in sicer v nedvomno izredno težkih okoliščinah. Letalstvo lahko ovira promet, vendar ga ne more povsem nevtiralizirati. Boljševiki gotovo pričakujejo svojo rešitev v ogromnih rezervah človeškega materialja in v brezmejni razsežnosti svojega prostora. Glede človeškega materialja je treba pripomniti, da se je od 1917 dalje veliki presežek rojstev nad smrtnimi primeri začel manjšati. Čeprav sovjetske oficijozne statistike o demografskem razvoju niso verodostojne, je vendarle zelo verjetno, da je prebivalstvo Sovjetske zveze navzlic vsemu v zadnjih letih še nadalje naraslo. Glede razsežnosti prostora pa je treba pripomniti, da doslej boljševikom ni posebno koristila.

Skratka, sovjetski odpor bo v odločilni meri odvisen od možnosti pomoči od zunaj. Kako je v tem pogledu? Pot je Murman-ska je sedaj že preveč nevarna, ona preko Kerenškega zaliva pa preveč oddaljena. Izven dvoma je sicer, da se možnosti dobav preko Afrike nepejstano večajo, pri čemer zlasti ne smemo podcenjevati pomena oskrbe po letalski poti in po kombiniranem sistemu, ki izkorišča ceste, železnice, letalske prometne zveze in reke. S tem so nedvomno ustvarjeni veliki pogoji za uspešne prevoze preko afriškega kontinenta. Tudi britansko boljševiki v Libiji se je v veliki meri oskrbovalo po tej poti, bodisi preko Ekvatorijalne Afrike, bodisi preko Južnoafriške unije. V Brazavilu je gospodar de Gaulle. Tako zvane tehnične misije Zedinjenih držav se razširjajo povsod in, mrzlično de-

lujejo na vseh velikih prevoznih poteh, ki vežejo Ameriko s Sovjetsko zvezo od skrajne točke Brazile preko Afrike in Bliznjega vzhoda.

Ti veliki napori Anglosasov bi lahko predstavljali pravo tlažbo za Stalina, ako ne bi med Pernambuco, Capetownom in Bombajem delovale podmornice sil trojnega pakta in ako se ne bi čutilo pomanjkanje tonaze. Vse bi bilo razen tega dobro, ako bi pot preko Afrike dopuščala oskrbovanje v velikih množinah, ako se ne bi položaj v severni Afriki tako spremenil, kakor se je, ako ne bi bila Turčija trdno odločena, da brani svojo nevtralnost, bodisi z orožjem, in ako ne bi tudi že po Črnem morju plule nemške in italijanske podmornice.

Po vsem tem lahko zaključimo, da Angleži in Američani ne bodo mogli več mnogo storiti za boljševiškega zaveznička, med tem ko se bodo na drugi strani boljševiki skušali nedvomno z vsemi sredstvi upirati, čeprav za ceno ogromnih žrtv ljudi in orožja. Toda nobenega dvoma ni, da sovjetski vojaški odpor vedno bolj pada. Novi udarci nemškega orožja mu bodo zadali usoden udarec.

Za obletnico ameriške neodvisnosti je poveljnik ameriških oboroženih sil v Veliki Britaniji general Eisenhower priredil patetično manifestacijo, ko je izdal prvo uradno poročilo svojega generalnega štaba. Kakor pravi to poročilo, je 6 ameriških bombnikov napadlo nekaj ciljev na zasedenem ozemlju Evrope. Izmed 6 letal se dve nista vrnila. Začetek, kakor pripominjajo v Berlinu, ni bil torej posebno sijajen, ako je moral sam Eisenhower priznati, da se 33 odstotkov angažiranih letal ni vrnilo na svoje oporišče. (Piccolo)

Povišanje generala Lindemanna

Berlin, 6. julija d. Iz nemškega glavnega stana javljajo, da je Hitler povišal vrhovnega poveljnika neke nemške armade, konjeniškega generala Lindemanna v čin generalnega polkovnika v priznanje zaslug, ki si jih je pridobil za zmagoviti zaključek borbe na reki Volhov.

Nove omejitve v angleški industrijski proizvodnji

Stockholm, 6. julija. d. Londonski dopisniki švedskih listov javljajo, da je angleški minister za proizvodnjo napovedal nove obsežne omejitve v industrijski proizvodnji potrebščin, ki niso nujno potrebne v vsakdanjem življenju. Od 1. avgusta dalje bodo morale angleške tovarne ustaviti izdelovanje zlasti mnogih galanterijskih predmetov. Med drugim se ne bo smela več izdelovati vrsta predmetov, ki spadajo k damski garderobi. Med temi predmeti so tudi vseh vrst damske torbice, prstani, obeski, zaplestnice in slično. Tudi izdelovanje sportnih predmetov so določene velike omejitve. V bodoče bodo smele tovarne izdelovati le tako sportno orodje in potrebščine, ki se jih poslužuje pretežno število angleškega prebivalstva, tako med drugim pripomočke za igranje nogometa, crketa in hokeja. Britanski minister za proizvodnjo pa obeta, da bo zaradi teh omejitev prostih okrog 30.000 industrijskih delavcev, ki bodo lahko nato prevedeni v vojno industrijo. V napovedi teh omejitev je minister za proizvodnjo posvaril angleško prebivalstvo pred prenamigom nakupovanjem raznih vrst blaga, češ, da se bodo posamezni izdelki po 1. avgustu izdelovali v boljši kakovosti in ki bodo tudi cenejši kakor doslej.

Nezadostna letina v Angliji

Stockholm, 6. jul. s. Angleški kmetijski minister Hudson »e zaradi vedno večjega pomanjkanja tonaže ali ovir, ki so s tem v zvezi, da bi si država v zadostnih količinah preskrbevala kmetijske pridelke, pozval vse angleške poljedelce, naj bi čim bolj izpopolnili svoje poljedelsko delo, da bi dosegli čim boljše letino. Ker se je letošnja letina izkazala za nezadostno za kritje vseh potreb, bo treba primanjkljaj kriti z uvozom.

Kršitev portugalske suverenosti

Lizbona, 6. jul. Iz Portimaja je prišla vest, ki se je naglo razširila med prebivalstvom in povzročila med njim pravo vznemirjenje. Na področju med omenjenim krajem in krajem Faro so namreč v soboto pozno popoldne začeli ropot letal. Opazili so veliko trimotorno letalo, ki je prišlo v smeri od Gibraltarja. Po kratkem poletu v višini se je naglo spustilo proti zemlji. Naenkrat so opazili štiri padalce in za njimi še nadaljnje štiri, ki so vsi pristali drug blizu drugega. Letalo se je med tem dvignilo in z vsjo brzino odletelo v smeri prihoda. Kmetje so takoj opozorili orožnike, zaradi nastopa teme pa je bila preiskava zelo otežena, zlasti ker je šlo za področje, kjer bi se bili morali padalci spustiti na tla, ni bilo nobenega sledu več o njih, kakor tudi ne o padalnih samih, ki so bila med tem najbrže poskrita. Vprašanje je, kdo so bili ti padalci in kam so se poskrili. Ti dve vprašanji razburjata javnost tem bolj, ker ni to prvi primer podobnega prihoda padalcev. Že 30. junija so se na istem kraju spustili prvi padalci. Ne glede na očitno kršitev portugalske suverenosti, je izven dvoma, da bi se takšnega sredstva za dosego portugalskega ozemlja nihče ne mogel poslužiti, razen onih, ki imajo kake za-hrbtne namene. Javnost se boji, da gre za teroriste, katerih namen naj bi bil izzvati incidente in s tem nered. Oblasti so odredile strogo nadzorstvo na vsem bližnjem področju, pa tudi v mestih in v pristanišču. (Stampa Sera.)

Prepovedan rumunski židovski list

Bukarešta, 6. julija s. Poslednji ostanki židovstva, ki sedaj samo še vegetira ob strani rumunskega življenja, so si drznili spustiti v javnost svoj protitalijanski strup z nizkotnimi obrekovanji na naslov italijanske kinematografske umetnosti ki se je uveljavila v vseh evropskih središčih, toda rumunske oblasti so takoj posegle v zadevo in ustavile židovski kinematografski list »Cinema«, ki je izhajal v Bukarešti in ki je v strupenem članku obtožil italijansko kinematografsko industrijo plačeta po ameriški tehniki in ameriški vsebini.

Senator Cesare Mori umrl

Udine, 6. julija s. Včeraj zjutraj je v svojem domu umrl senator Cesare Mori, ki je bil rojen v Paviji dne 1. januarja 1872. Bil je topniški oficir, nakar je vstopil v državno službo in je bil najprvo kvestor in nato prefekt na mnogih, zelo važnih mestih. Pridobil si je posebne zasluge zaradi energičnega boja proti Mafiji na Siciliji. Odlikovan je bil s srebrno kolajno za vojaško hrabrost in še s štirimi drugimi odlikovanji za izredne zasluge. Njegovo energijo je nato fašistična vlada izkoristila na področju melioracij. Bil je 12 let predsednik na tečaju za melioracije v Istri. Napisal je knjigo o delovanju Mafije. Bil je doktor prava in častni doktor univerze v Palermi. Senator je bil že od leta 1928.

Bolgarski finančni minister v Berlinu

Sofija, 6. jul. s. Finančni minister Božilov je odpotoval v Berlin, da bi vrnil nedavni obisk nemškega finančnega ministra v Sofiji.

Berlin, 6. jul. d. Davj je došel v Berlin Bolgarski finančni minister Božilov, da vrne obisk nemškemu finančnemu ministru, ki je svojetasno posetil bolgarsko prestolnico. Nemški finančni minister Schverin v. Crosig je pričakal bolgarskega gosta na železniški postaji v spremstvu drugih vodilnih predstavnikov nemške države. Ob sprejemu je bil navzoč tudi bolgarski poslanik Dragovnov. Bolgarski finančni minister Božilov se bo mudil v Berlinu več dni.

Obsodbe v Portorico

Buenos Aires, 6. jul. s. Iz San Juana v republiki Portorico se doznava, da je bilo 5 nacionalističnih vodij, med njimi šef nacionalistične stranke Jiluo Santiago, obsojen na 5 let zapor, ker so odklonili vpis v mobilizacijske sezname. Vsi obsojenci so se namreč pismeno pred stranko zavezali, da ne bodo služili v mornarici Zedinjenih držav.

Kazni za prestopke obrtnih predpisov

Urad za nadzorstvo cen pri Visokem komisariatu objavlja:

Kr. Kvestura je v dne 16. do 30. junija izrekla naslednje kazni zaradi kaznivih dejanj in prestopkov obstoječih predpisov o prehrani in nedovoljeni speculaciji:

Zaradi višanja cen: 1. Kemperle Julijana, prodajalka v Cankarjevi ulici 7 v Ljubljani, 3 dni zapor in 400 lir globe, 2. Pleško Melhior, posestnik v Kozarjah št. 16, 20 dni zapor in 2000 lir globe, 3. Mesojedec Matevž, delavec v Predoljah 16, 5 dni zapor in 300 lir globe, 4. Soldić Ana, trgovka v Ljubljani, Breg 20, 500 lir globe, 5. Anžur Franciška, zasebnica na Ižanski cesti 140, na 10 dni ječe in 3000 lir globe, 6. Tomšić Angela, prodajalka v Ljubljani, Florijanska 29, 10 dni zapor in 700 lir globe, 7. Zupančič Neža, prodajalka na Cesti v Rožno dolino 11, 3 dni zapor in 300 lir globe, 8. Primec Franciška, delavka na Bičju 2, 500 lir globe, 9. Zakrajšek Ivana, prodajalka v Kladezki ulici 5, 4 dni zapor in 300 lir globe.

Zaradi nakupa krompirja po višji ceni, kakor je predpisano: 1. Klemenčič Alojz, gostilničar na Krekovem trgu 2, 500 lir globe, 2. Uršič Alojz, zasebnik v Predjamski ulici 76, 500 lir globe, 3. Čokan Franciška, gostilničarka, v Zibertovi ulici 23, 500 lir globe.

Zaradi kopicenja živeža in neuteemeljenega prezejanja živilskih nakaznic: 1. Boltavzer Franciška, zasebnica, v Ipavčevi ulici 4, 500 lir globe in odvzem nakaznic, 2. Pavlin France, trgovec, na Trgu Mussolini 16, 10 dni zapor in 1000 lir globe ter odvzem nakaznic, 3. Bronzin Julija, gostilničarka, na Gosposvetski cesti 16, je bila izrečena sodni oblasti.

Zaradi prodaje kruha in moke brez odzema kuponov: 1. Zupan Nikolaj, pek v Medvedovi ulici, je bil izrečen sodni oblasti, 2. Mrzlikar Albina, pekarija, Tržaška 68, 500 lir globe in 30 dni zatvoritve obrata.

Zaradi uporabe maščob brez dovoljenja so bili izrečeni sodišču: 1. Ahlin France, mesar na Karlovski cesti 17, 4. Černivec France, mesar na Kapiteljski cesti 11, 3. Dolinšek Pavle, mesar, Karlovska 18, 4. Gornik Anton, mesar na Trnovskem pristanu 18, 5. Kastelj Alojzija, mesarija, Karlovska 12, 6. Kham Josip, mesar, Velika Colnarska 4, 8. Javornik Ivan, mesar, Domobranska 7, 8. Stupnik France, mesar, Poljanska 54.

Zaradi prodaje z vodno mešanega mleka in po višji ceni: Babšek Ivana, prolajalka v Srednji vasi 8, 30 dni zapor in 4000 lir globe.

Zaradi zakola vola brez dovoljenja: Zajc France, mesar, Potočnikova 8, 1500 lir globe.

Ker niso izobesili cenikov: 1. Dimnik Marja, zasebnica na Obrhah 10, 400 lir globe, 2. Korintnik Ivana, prodajalka, Pokopalska 22, 500 lir globe in 5 dni zapor, 3. Krulc Pavl., na Rebrji 19, 400 lir globe, 4. Bergeč Franciška, zasebnica, Ob Ljubljani 55, 500 lir globe.

Ker ni v redu vodil spiska o mesu: Nedel. Josip, mesar, Trnovska 2, 1500 lir globe.

Zaradi nedovoljene prodaje mila: Lavrič France, trgovski agent, Levstikova ulica 25, 10 dni zapor in 1000 lir globe.

Zaradi neizpolnitve jedilnega lista: Bizjak Viktor, gostilničar, Tržaška 6, 2500 lir globe.

Zaradi nedopustne cene smetane: Bahovec Ivan, proizvajalec smetane, Karlovska 15, 5 dni zapor in 2000 lir globe.

Zaradi sestave cenika v lokalno samo v slovenskem jeziku: Dobnikar France, mesar na Ježici 28, izrečen sodni oblasti.

Zaradi nepravilnega tehtanja moke: Železnica navedena zadruga, predstavnik Sušnik Josip, Galetova 24, naznanjen sodni oblasti.

Zaradi nabave živilskih nakaznic in kupčije z njimi: Roškar Aleksander, dijak, Florijanska 13, aretiran.

Zaradi tihotapske mesa: Kovačič Lovrenc, kuhar, Krakovski nasip 18, 10 dni zapor in 1500 lir globe, medtem ko mu je bilo meso zaplenjeno.

Gospodarstvo

Določbe za promet z nepremičninami

V »Službenem listu« z dne 4. julija je objavljen kraljevi ukaz z dne 7. maja 1942-XX z določbami o odsvojilnih, ustanovnih ali prenosnih pogodbah glede stvarnih pravic na nepremičninah, ležečih na ozemljih bivše kraljevine Jugoslavije.

Cl. 1. Za odsvojilne pogodbe na nepremičninah, ležečih na ozemlju bivše kraljevine Jugoslavije, ki tvorijo Ljubljanski pokrajino, za ozemlju priključenem Fiumski pokrajini ali v sestavnih delih Dalmacijske gubernije, kakor tudi za ustanovne in prenosne pogodbe o stvarnih pravicah na teh nepremičninah in za rabokupe o teh nepremičninah, sklenjene za več kakor 5 let, je do nove odredbe potrebna prehodna pooblastitev visokega Komisarja za Ljubljanski pokrajino oziroma fiumskega prefekta ali dalmacijskega gubernatorja.

Kjerkoli sklenjene pogodbe, pri katerih se niso upoštevale določbe prednjega odstavka, so neveljavne.

Gospodarske vesti

= Člani trgovinskega odseka Pokrajinskega korporacijskega sveta. V »Službenem listu« z dne 4. julija je objavljen popravek k naredbi o ustanovitvi Pokrajinskega korporacijskega sveta. Trgovinski odsek ima poleg v prvotnem besedilu imenovanih članov (6 predstavnikov Združenja trgovcev, 1 predstavnik Združenja delarnih in zavarovalnih zavodov, 6 predstavnikov Delavske zveze, oddelka trgovinskih delojemalcev, 1 predstavnik Delavske zveze oddelka bančnih in zavarovalnih delojemalcev, 1 predstavnik Zavoda za družništvo in 1 predstavnik Pokrajinskega poverništva za tujski promet) še 1 predstavnik zavodov za socialno skrbstvo. Odsek ima vsega 17 članov kakor je navedeno v prvotnem besedilu.

= Maksimalna cena za celulozni les. V »Službenem listu« z dne 4. julija je objavljen popravek k naredbi z dne 26. junija t. l. o maksimalnih cenah za stavljeni in mizarski les. V čl. 1. se mora tretji odstavek pravilno glasniti takole: Les za celulozo: jelov in smrekov les brez lubja 300 lir za prn (ne za 1 m³).

= Italijanske železnice v vojni. Poročilo, ki ga je podalo prometno ministrstvo glavnemu odboru fašistične zbornice poudarja veliko delo, ki ga vršijo italijanske železnice v vojni. Promet na železnicih se je v izrednem obsegu povečal, kar ni samo v zvezi s prevozom vojnega važnega materiala. — K temu je prišle še dodatni promet z novimi pokrajinami. Z omejitvami v osebnem prometu in številnimi drugimi ukrepi, je bilo omogočeno povečanje železniškega tovornega prometa. Napredujoča elektrifikacija železnic pa je delo olajšala. Na elektrificiranih progah prišle sedaj Italija na leto dva in pol milijona ton premoga na leto.

= Koncentracija industrijske proizvodnje. Iz enakih razlogov kakor je storila Nemčija je tudi Italija izdala številne ukrepe za čim racionalnejšo organizacijo vojne proizvodnje. V izvršnem odboru fašistične zveze industrijev je o tem poročal predsednik grof Volpi, ki je poudarjal potrebo koncentracije proizvodnje v onih obratih, ki so najbolj racionalizirani in ki imajo v prometnem pogledu najugodnejšo lego. S tem se ne prištedijo samo delovne sile, temveč se omogoči tudi razbremenitev prevoznih sredstev in se doseže štednja pri surovinah. V »Giornale d'Italia« poudarja v tej zvezi, da je imela Italija ob izbruhu vojne okrog 15.000 večjih delniških družb in 758.000 obrtnih podjetij s skupno glavnico 39 milijard lir.

= Blagovni promet med Dalmacijo in Hrvaško. S sporazumom med Italijo in Hrvaško je na novo urejen blagovni promet ob meji med Hrvaško in Dalmacijo ter Fiumsko pokrajino. Na določenih obmejnih prehodih bodo postavljene mešane italijansko-hrvaške carinarnice zaradi kontrole prometa blaga, kajti izvoz hrvaškega blaga v Dalmacijo je carine prost, če je pošiljka opremljena s predpisanimi izvoznimi potrdili. Z novo ureditvijo bo olajšana oskrba Dalmacije.

= V Nemčiji gradijo posebna skladišča za krompir. Glede na izkušnje v zadnji hudi zimi, ko se je pokvarilo mnogo krompirja zaradi neprimerne hrambe pri zasebnikih in potrošnikih, je nemško prehranjevalno ministrstvo izdalo navodilo za vzkladiščenje krompirja zlasti v velikih mestih in industrijskih središčih. Navodila ugotavljajo, da je v zasebnih kletah razmeroma malo možnosti za pravilno shranjevanje krompirja. Zato je treba za prihodnjo zimo v ta namen pripraviti in preurediti neuporabljene velike garaže, tržnice in podobna skladišča. V številnih mestih pa bodo v ta namen zgradili posebna skladišča za krompir, in sicer po enotnem načrtu. Vsako tako skladišče bo imelo kapaciteto 1000 ton. S tem se bo olajšala tudi oskrba prebivalstva s krompirjem v prihodnji zimi. V tej zvezi se poročajo, da se je letos s krompirjem posejana površina v Nemčiji povečala za 10%.

= Iz trgovinskega registra. Pri Hranilnici Ljubljanske pokrajine je vpisan za podravatelja zavoda Miro Grom, dosedanjega prokurista, drugi podravatelj pa je dr. Vlado Valenčič, uradnik zavoda. — Pri družbi »Peko«, družbi z o. z., fabrikaciji in prodaji čevljev v Ljubljani, je izbrisan poslovođa inž. Dušan Serneč, vpisan pa novi poslovođa dr. Ivan Vrtačnik, predsednik upravnega sodišča v pok. v Ljubljani. = Iz spodnještarskega trgovinskega registra. Iz trvdke Romanca škof, »Jugoelekt«, tvornice pletenin, komandinte družbe v Mariboru, je zaradi smrti izstopil Ivan Verdnik in se trvdka odslej glasi: Franz & Romana Škofi, Strickwarenfabrik. — Pri trvdki »Kemindustrija« v Mariboru je bil izbrisan poslovođa Fritz Scherbaum, novo poslovođa pa sta Herbert Lederer, trgovec, in inž. Leopold Melbitter, uradnik, oba iz Maribora. — Pri trvdki »Balkan« špedicija, agentura, komisija in trgovina z manufakturo, družbi z o. z. v Mariboru, je vpisana sprememba besedila firme v Stanislav Kozbek, špedicija, agentura, komisija in trgovina z ma-

Določbe prednjih dveh odstavkov se ne uporabljajo na prenos v primeru smrti, niti na prenos ali ustanovitev stvarne zastavne pravice.

Cl. 2. Pri prodajah nepremičnin iz čl. 1. na javni dražbi sta domik in sprejem nadponudbe po veljavnem izvršilnem redu brez pravega učinka, če ju ne odobri pristojno oblastvo po gornjem členu. Odboritev zaprosi uradno pristojni sodnik. Če se odobritev odkloni se dražba ponovi. Te nove dražbe se ne moreta udeležiti zdražitelj ali nadponudnik, ki jima je bila odobritev odklonjena.

Cl. 3. Sodiščem se prepoveduje dovoliti vknjižbo pravic na podlagi v prednjih členih naštetih pravnih dejanj, če ni dokazana podeljena pooblastitev ali dodelitev.

Ta ukaz je stopil v veljavo na dan objave v uradnem listu »Gazzetta Ufficiale del Regno«, to je 23. junija 1942-XX in se mora predložiti zakonodajnim skvščinam zaradi vzaknitve.

nufakturnim blagom, družba z o. z. v Mariboru je bil izbrisan poslovođa Fritz bernik & Co. (osebno jamčeči družbeniki: Hermann Pbernik, trgovec v Mariboru, inž. Viktor Platnik, trgovec na Dunaju in Fritz Lotspeltch, trgovec na Dunaju.

= Prijava zavarovanj pri Feniksu na Spodnjem Štajerskem in Gorenjskem. Posebni pooblaščenec Adalbert Prinz objavlja v mariborskih in koroških listih poslednji poziv za prijavo zavarovanj pri bivšem jugoslovenskem Feniksu. Glede zavarovancev, ki so 1. aprila odnosno 26. aprila lanskega leta imeli stalno bivališče na Spodnjem Štajerskem ali v zasedenem področju Koroške in Kranjske.

= Valuta in denarni promet v baltskih državah. Takoj po zasedbi Litve, Letonske in Estonске so v teh deželah pričele zopet posloovati prejšnje banke, katerih poslovanje je bilo v dobi sovjetskega režima ustavljeno. V nasprotju z Ukrajino, ki je dobila novo valuto (karbovance) so v Estonski, Letonski in Litvi nadomestili rublje z nemškimi okupacijskimi markami (Reichskreditkassenscheine). V vseh treh deželah so doslej zamenjali 650 milijonov rubljev in bo rubelj v kratkem docela izginil iz prometa. To pa je seveda le prehodna ureditev, dokler valuto vprašanje ne bo končnoveljavno rešeno.

= Ogije iz trnatega lesa. V zadnjem letu se je v Franciji potrošnja ogija v zvezi z uvedbo motornega pogona na plinske generatorje znatno povečala. Pomanjkanje premoga in ogija je dovedlo Francijo, do tega, da je pričela izkoriščati tudi druge možnosti za pridobivanje ogija. Tako so pričeli za izdelovanje ogija zbirati les iz trte, ki se dobi pri obnovi vinogradov ali pri rezanju. V Toulouseu je nedavno prišla v obrat velika tvornica za pridobivanje ogija iz trnatega lesa, v kratkem pa bodo zgradili še 7 podobnih tvornic. Iz ene tone trnatega lesa dobijo 250 kg ogija in 30 litrov pogonskega goriva. Trtni les kot surovina za pridobivanje ogija pride seveda le v poštev v Franciji, ki ima ogromne površine vinogradov. Strokovnjaki pričakujejo, da bodo pri izpopolnitvi zbiranja trnatega lesa lahko na leto dobili 115.000 ton ogija poleg ustrežajoče količine tekočega goriva.

= Ruski delavci iz vzhodnih pokrajin, ki so zaposleni v Nemčiji in glede katerih veljajo posebni predpisi za socialne davkatve in davke, morajo po najnovejši odredbi, dokler so zaposleni v Nemčiji, nositi na desni prsi strani obleke videen štirikotni znak, ki ima na modrem polju napis »Ost«, ta štirikotni znak je belomodor obrobjen.

Prvi napad ameriških letal na evropsko celino

Berlin, 6. jul. s. Ob obletnici ameriške neodvisnosti je poveljnik severoameriške vojske v Angliji, general Eisenhower uprizoril demonstrativno akcijo in objavil prvo poročilo svojega glavnega stana. Akcijo je izvedlo 6 njegovih bombnikov, ki so napadli, kakor javlja vojno poročilo, v soboto zjutraj nekatere objekte v zasedenih državah. Dve letali se nista vrnila. Začetek je bil odličen, pripominjajo v Berlinu, če je sam Eisenhower moral priznati, da se 33% nezadajočih letal ni vrnilo.

Bolgarsko-turška železniška konferenca

Helsinki, 6. jul. s. Včeraj je predsednik finske republike predložil finskiemu parlamentu osnutek zakona, po katerem naj bi se gospodarska pooblastila vlade podaljšala od konca tega leta za nadaljnji dve leti.

Podražitev plina in elektrike v Angliji

Lizbona, 6. jul. d. Londonski list »Daily Herald« napoveduje znatno podražitev plina in električnega toka v Angliji. Sklicujoč se na poslovanje novooosnovanega ministrstva za gorivo, ki mu je bila poverjena

Pozor pred strelo!

Letos k sreči še nismo imeli hudih neviht, toda kar se ni bilo, lahko se pride, zlasti v juliju in avgustu. Posamezne novice iz raznih krajev nam pa povedo, da je strela tudi letos zahtevala že precej smrtnih žrtev med ljudmi in živalmi.

Da se moramo pred strelo varovati, ve vsak otrok. Ne vemo pa vselej, kako. Kako treščiti strelo? Redkokdaj na en sam udar. Blisk se sprostí z večkratno eksplozijo na isti točki. Prvi tok bliska udari naprčno iz območja nevihte v zemljo, kakor da hoče nakazati smer, in uravnati pot. Drugi tresk, ki sledi v dveh stotinkah sekunde, se drži nakazane smeri. Pritegne ga kakršni koli predmet, bodi že strelodod, odprti dežnik s kovinsko konico, drevo ali voda. Naposled sledi poslednji tresk, ki traja približno desetinko sekunde in je zvest potem prvih dveh treskov. Česar se dotakne, raztopi, razruši ali pa zažge.

Verjemite, da je prav, če vas opozorimo: Bodite previdni in ne stojte ob nevihti na prostem!

Ali znate izračunati, kako daleč je nevihta od vas? Nekaj modrijan je razložil: »Ako blisk vidite, tedaj vas je zgrešil. Če pa niste utegnili, da bi ga znova videli in čuli tresk, tedaj tega ne boste mogli nikoli več povedati!«

Ker se zvok širi z brzino 355 metrov na sekundo, lahko štejete sekunde med bliskom in gromom. Če ste našli 10 sekund, je nevihta oddaljena še 3550 metrov. Toda pozor! Naslednji blisk in tresk je lahko le še 2 km in nato sledi le še 1 km daleč. Tedaj ne zapravljajte časa in poiščite zavetje. Toda nikar pod drevesom!

V splošnem vemo, da strela zelo pravičljivo jeklene sestave, visoka drevesa, elektrovi in telegrafski drogovci. Opazovali smo že bliske, ki so najprej zadeli take objekte, nato pa so preskočili na ljudi v bližini. Kjer ima hiša strelodod, je še najbolj varno. Svetovna statistika izkazuje, da treščijo strela v 28 strelododov, medtem ko zadene kar 550 hiš brez strelododov. Strelodod odvaja elektriko naravnost v zemljo. Zgodilo pa se je, da je strela ubila vojake ob mokri strojni puški.

Nekaj nasvetov:

Ne nosite nad seboj kovinskih predmetov sredi nevihte. Nekoč je zadela strela ribiča, ki je držal v rokah kovinsko ribičko palico, medtem ko je njegov spremljevalec odnesel zdravo kožo, ker je imel palico iz bambusa.

Prav za prav je vsemu, ali imamo hišna vrata in okna zaprta ali odprta. Preprih ne sme biti. V splošnem pa lahko treščijo povsod, kajti blisk ne potrebuje nobenih vrat. Nedavno smo poročali, da je v nekem nemškem mestu treščilo ravno v hišo, kjer se je neka živčno bolehnica ženska odpravila v zaklonišče. Prav ko je zaprla vrata zaklonišča v kleti, jo je ošinila strela in jo ubila.

Ne zadržujte se blizu visokih, kovinskih, mokrih naprav ali predmetov. Pazite, da ne boste sredi kakšnega območja najvišji. Na mokrem polju ali travniku postanete v lahko strelodod. Čeravno nad vami divja nevihta in ne morete nikjer najti zavetja, se vlezite gladko na tla, čim ste odvrgli vse kovinske predmete: dežnik ali palico, cepin ali kramp, motiko ali kovinsko steklenko. Bolje je, da ste premočeni, kakor da vas osuši blisk.

Borba za Egipt

Znanj publicist dr. Herman Pröbst je v zvezi z dogodki v Severni Afriki napisal v hrvaškem tedniku v nemškem jeziku članek pod gornjim naslovom, iz katerega povzemamo nekatere odstavke.

Sueški prekop ni bil nikdar meja, pač pa prehod vojskam, ki so prodirale ali proti afriškemu ali azijskemu kontinentu. Ko je Napoleon Bonaparte spoznal pomen Sirije za vzdrževanje oblasti v Egiptu, se je položaj bistveno spremenil, ker so se pogledi evropskih politikov ustavili medtem na morskih poteh v Indijo, ki se nahajajo za Rdečim morjem. Z legendarno vojno mladega generala je postala domovina egiptovskih felahov poprišče Velike Britanije in Francije, na katerem so se pred stoletjem začele borbe okoli razdelitve Afrike na nesrečo dežele tudi v naslednjem veku nadaljevale. Leta 1872 je napisal nemški učenjak Leibnitz spomenico, ki jo je izpročil Ludoviku XIV., in v kateri mu je priporočil zasedbo Egipta. Solnični kralj pa si ni vzel toliko časa, da bi prečital Leibnitzovo spomenico. Toda to, kar ni uspelo učenjaku, se je pozneje posrečilo navadnemu potniku, ki je s svojim opisom potovanja po Egiptu in Siriji obnil Na-

poleonovo pažnjo na te kraje, kar je imelo za posledico njegovo ekspedicijo.

Zanimanje francoske politike za vprašanja Vzhoda se je razvilo iz borb francoskih pomorskih mest, posebno Marsella z italijanskimi pomorskimi republikami za trgovski vpliv na Vzhodu. Je več razlogov, zaradi katerih je bil zlomljen Napoleonov pohod, čeprav je udaril v pravi smeri in spoznal z instinktom pravega genija puznejšega nasprotnika v Veliki Britaniji, ki jo je hotel prehiteti na usodni poti proti Indiji. Eden med razlogi Napoleonovega neuspeha je tudi ta, da ni umel ceniti pomena mornarice, gledajoč v svoji mladi vojski moč Francije in kakor Aleksander Veliki verujoč, da bo lahko po kopnem osvojil pot do Azije. Čeprav je bila po svoji moči francoska mornarica enaka angleški, je bila vendar potolčena, ker se vojskovodja, ki se je ves vživel v kopno voje-

vanje, ni mogel zamisliti v to, da bi se lahko vojna odločila tudi na morju. Razen tega ni bil pripravljen na upor Sirijcev in je šele kasneje v razdejanim Damasku spoznal kakšnim težkotam je izpostavljen vojska v divji in zapuščenih deželi. Najvažnejše za Napoleonov neuspeh pa je bilo, da je njegova ofenziva bila prezgodnja in je edino uspela vzbuditi angleško nezupanje, ki je rodilo neotlašljivo mržnjo, kateri je moral na koncu po nadčloveških naporih tudi podleči.

Napoleon je končno moral umakniti svoje čete iz dežele, ki je pomenila prehod v Indijo. Pozneje si jo je priborila Anglija v 7-letni vojni z nesposobnim kraljem, ki ni mogel preprečiti, da Sredozemsko morje ne bi postalo angleško področje.

Pri vsem tem pa je Napoleonovo veliko podjetje, ki se je po sil razmer končalo kot pustolovščina, imelo tudi globok soci-

alni pomen. Njegova armada je razbila izkoriščajočo in podkupljivo mameluško vojsko, ki je živela na hrbtu podjarmljenega krhkega naroda. Moč te oborožene skupine, ki se je s svojimi begi in vodji sedmih janičarskih zborov s pašo na čelu povzpela na glavo samemu sultanu, je bila končno zlomljena pod salvami francoskih grenadirjev. Če ne bi bil egiptski felahi skozi stoletja pod jarmom Saracenov, Mamelukov in Turkov postali tako brezumni, bi bili morda slišali znak časa in zahtevali svojo svobodo. Toda svoboda je šla neopazeno mimo srednjeveškega vzhoda kakor že toliko drugih stvari, ki so jih videli piramide. Felahi se niso prebudili, ampak so ostali brezbržni tudi naprej. Njihova dežela je ostala v središču imperialističnih borb evropskih vesil, ki so se začele razvijati prav po Napoleonovem pohodu v Egipt.

vsaj ob koncu nekoliko odpliti in njihovo učeno vedo rehabilitirati. Kajti če je pri stanju zdravniške znanosti pred sto leti bila taka žalostna tudi do neke mere opravičena, je danes gotovo deplastrana. Sicer pa glavno, da je konec srečen!

— Kaj pa izvedba?

Delo zahteva od solistov posebnega načina petja, čigar glavni znak ni pevška linija, temveč plastika besede. Pri tem mora pevec izbrati vse registre, od falzeta do najdebelejšega glasu, z vsemi mogućimi in nemogućimi vmesnimi modulacijami. Vsega tega smo se dobera naučili že pri Verdijevem »Falstaffu«, pri katerem je izkušeni veliki mojster skoraj za vsako besedo posebej natanko določil njeno barvo in karakteristiko. Kdor je bodisi s Falstaffom bodisi z Beckmesserjem v »Mojstirih pevcev nürnberških« opravil to šolo, se mu ni treba bati stare buffo opere, ki zahteva sicer zase človeka in pol.

— In podrobna zasedba?

Posamezne partije smo zasedli s kar smo mogli najboljšimi sodelavci. Tako poje botro Golobova, ki bo v nji gotovo lepo uveljavila svoj sijajni altovski glasovni material. Mlejnikova je dobila z Aneto najbrže še efektnejšo partijo, kot jo je imela z Norino v »Pasqualu«. Sladoljub bo vseskozi prijeten grofici Del Fiore. Janko je spet prišel do briljantne vesele vloge, ki sicer spominja malce na Malatesto, ki pa ima prav posebno efektivno samostojno arijo več. Anžlovar se mora tokrat prvič podrediti moji režiji, a kljub temu pričakujem od njega le najboljše. Zupan je tudi v »Krišpinu« neke vrste don Bartolo, samo s to razliko, da mu je namenjena sedaj odrska smrt, usoda, ki je sicer ni vreden, in zaradi katere se tudi s Hasdrubalom osebno ne more povsem sprizniti. Končno naj omenim še Polajnjarje v manjši vlogi Lizete in sebe kot nesrečnega »škarodelnika«, režiserja in inscenatorja...

— Ste vlogo Krišpina že peli?

Še ne, pač pa sem pred daljšimi leti pel v »Politeama Rosetti« Fabricija, ki ga poje sedaj pri nas Janko. Če se domislím tedanje naše zasedbe, naj ugotovim, da tudi ni bila kar tako. Aneto je namreč pela slavna Ada Sari, Krišpina Trevisan, ki se je v tej partiji postavil celo v new-yorški Metropolitanki, Mirabolana pa je kreiral stari Carlo Rossi. Uspeh te naše predstave je bil izreden, tako da smo vsak večer morali ponavljati znameniti tercet. Nekoč zavoljo preutrujenosti nismo hoteli občinstvu ustreči, nakar so se manifestacije mahoma izpremenile v najhujšneje demonstracije. Ljudje so žvižgali, dokler ni dirigent, znani Salvatore Messina, dal znamenja za ponovitev, in glej — spet aplavz!

— In nazadnje inscenacija?

Insenciacijo sem si zamislil v skladu s celotno opero, oziroma — kot bi ji jaz bolj dejal — muzikalno komedijo. Dejavnje je razdeljeno na osem slik, od katerih pa se dve resda ponavljata. Skušal sem tudi v barvi in sliki ostati dosledno zvest dani situaciji in stilu. Kakor vidite, sem se nalašč izognil vsaki simetriji in ravni črti, kar mogoče posebnim ljubiteljem pravilnih oblik ne bo povsem všeč.

K sklepu naj omenim še to: v opero vnešena popularna pesem o miški (znana slalica, fancelj) se poje na italijanskih odrih v benečanskem narčju in zahteva tudi povsem popularni slog petja. Zato se mi je zdelo to potrebno omeniti, da bi za razliko od ostale interpretacije opere ta pesem ne vzbujala dojma, da izpada iz okvira.

Naše gledališče

Drama

Torek, 7. t. m. ob 17.30: Kralj na Betajnovi. Red Torek.

Opera

Torek, 7. t. m. ob 17: Krišpin in njegova botra. Prva slovenska uprizoritev te opere. Red Premierski.

PRI SEJAH SPIRITISTOV

»Tih,« je rekel medij, »vidim duha vaše žene...«

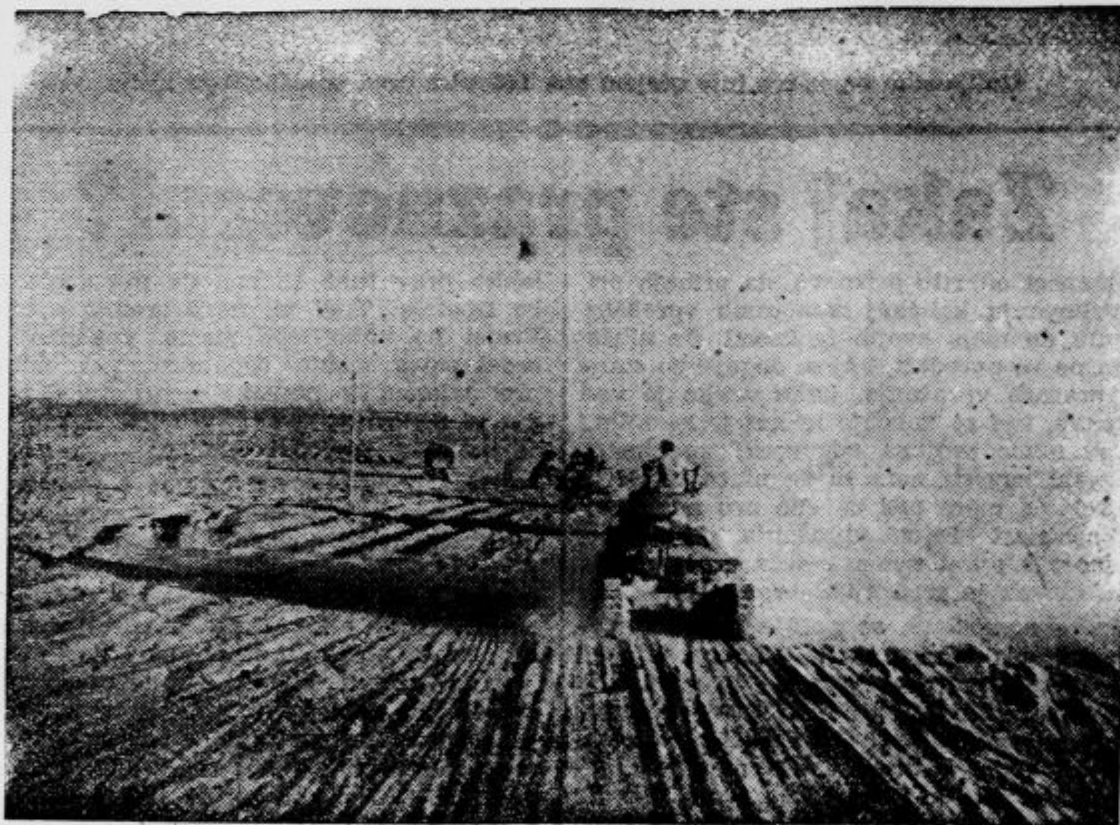
»Kaj pa pravi?«
»Nič, molč!«
»Potem pa ni ona!«

RAZOČARANJE

Pavla, t. č. nezaposlena, se ustavi pred oglašom, ki je bil prilepljen na steklena vrata konfekcijske trgovine. »Sprejemmo osebo obojega spola.«

»To je škoda, da imam samo enega!«
In uboga Pavla je šla razočarana dalje.

V zgodovinskem mestu potapljačev

Po nedogledni puščavi hita italijanski oklopniki proti Egiptu

Padeč Marse Matruha je zbudil v svetovni javnosti še večjo pozornost kakor ponovno zavzetje Tobruka. Javnost samo sluti pomen takih osvojitve, daš nima prave predstave, kakšni so ti kraji. Zato si Marsa Matruh ogledamo nekoliko bliže.

Po vsem orientu slovi Marsa Matruh zaradi morskih gob. Na svetu ni boljše. Zlasti tiste velike bele gobe so iz morja pred Marsa Matruhom in jih večino kupi Anglija. Lov na gobe so v mirni dobi opravljali Grki, ki so leto za letom ob »sezoni« prispeli z otkov v ladajah naravnost pred Marsa Matruha ali pa do Aleksandrije, od koder so nadaljevali pot po

železnici vzdolž egiptovske severozapadne obale, kjer je Marsa Matruh končna postaja. Tako ustaljeno je grško gobarstvo v tem kraju, da stoji v Marsi Matruhu celo grška cerkva, ob kateri je grško pokopališče. Potapljanje je pač nevarna zadeva, ki terja vsako leto svoje žrtve. Posebno nevarna bolezen je potapljaška ohromelost, a zelo pogoste so tudi krvavitve v pljučih.

Najpreprostejši način lova na gobe — pripoveduje Anglež Morton, ki je tik pred sedanjim vojno opazoval potapljače v Marsi Matruhu — je za izkušenega potapljača morda še najmanj nevaren. Potapljač se

nag in brez večje priprave vrže v morje. V desmeti drži vrv, na katero je na drugem koncu privezan velik kameh. Tiste kratke sekunde, ko se muč na morskem dnu, potrga nekaj gob, potem izpusti vrv in se spet požene navzgor. Pravcati virtuoz tega poklica ostanejo cele minute pod vodo. Pogostokrat lovijo gobe s trizobno pripravo, pri čemer pa jih lahko poškodujejo. Tretji način iskanja gob se opravlja s pomočjo modernih potapljaških oblek, katerim pa večina potapljačev nasprotuje, češ da z njimi nimajo kaj dobrih izkušenj. Pokopališče potapljačev v Marsi Matruhu zgovorno pričuje tragiko njihovega življenja. K obliki smrtni žetvi pri tem nevarnem poklicu prispelje v veliki meri tudi morski volkovi.

V Marsi Matruhu, ki je bilo že v starih časih znano mesto in pristanišče, najdemo ostanke starinskih teras, kjer so svojčas rastle trte in oljke. Tu in tam sta lopata ali obrežni val odkrila kak grški marmornat steber. To so ostanke malega grškega pristanišča Parantonija, od koder se je Aleksander Veliki odpravil k svetišču egiptovskega boga Amona v oazi Sivi, da je popraščeval za svet odnotno slavno prerodišče. Svečeniki so Aleksandra pozdravili kot sinu Jupitra Amona. V Marsi Matruhu je baje Kleopatra imela poletno vilo in Antonij je pogostokrat priplul tja ob obali. Še pred nekaj leti so morali pitno vodo dovažati z ladjami v Marsa Matruh. Na lepem pa so odkrili celo omrežje starinskega vodovoda pod mestom in so našli 78.000 ton sveže vode. Seveda so takoj šli na delo in so starinski vodovod tako popravili, da danes spet imenitno služi svojemu namenu.

V tišino potapljaškega mesta, ki je bilo do nedavna sedež egiptovskega guvernerja za »zapadno-puščavsko pokrajino« in je zelo privlačno za puščavska plemena, je segel hrup orožja. Na grškem pokopališču bodo poslej poleg grških iskalcev gob počivali tudi mnogi vojskači iz raznih delov sveta.

vsak ponedeljek, kajpada pri kozarčku vina, kot se za praznik spodobi. Ker jim pa zavoljo praznovanja delo ob koncu tedna seveda zastane, morajo lenobo nadoknaditi v nedeljo, zato pa se tem obilneje oddolžijo svojem patronu v ponedeljek — in tako vse leto naprej... Krišpinove dogodivščine z botro Smrtjo in njegove poznejše zdravniške pustolovščine, ki predstavljajo v evropskem legendarnem zakadu znan motiv, bi bilo mogoče po originalnem libretu F. M. Plaveja — znanega libretista Verdijevih oper — razlagati tudi kot vseskozi sanjarije, toda meni je osebno žal, da bi ogroževal vesoljni čevljarski stan za prijetno nado in lužijo o bogastvu in udobnejšem življenju, ki ga bo nemara kdaj po naklonjenosti te ali one dobrosrčne botrice vendarle deležen. Zato sem vso storijo kljub njenemu fantastičnemu jedru približal po možnosti realnemu življenju.

— In v tej veseli zgodbi stokrat krvavo razžaljeni zdravniški stan?

Libretist si je naše poezemske zdravstvene skrbnike res več kot dobroda izposodil, v toliki meri, da se je menil, kapelniku Neffatu in dramaturgu Samcu — (če naj ne imenujem predvsem na prvem mestu prevajalca, kapelnika štriftofa, ki je imel zoper prvotno ostro poanto v delu še celo pomisleke, češ, ali ga ne bo zdravniška komora tožila, ker se je drznil prevesti tako vnebovpijočo blasfemijo zdravniškega stanu!) — zdelo potrebno, avtorjevo ost

Prva slovenska izvedba opere bratov Riccijev:

Krišpin in njegova botra

Iz pogovora z režiserjem K. Primožičem

»Imeni bratov Luigija in Federica Riccija sta nam bili doslej neznan. V došlej silišni operni literaturi jih nismo imeli; kaj nam veste povedati o njih?«

»Brata Luigi in Federico Ricci sta oba po rodu iz Neaplja, Luigi je bil rojen 8. julija 1805. leta, Federico pa 22. oktobra 1809. leta. Oba izhajata iz znamenite neapeljske operne šole; šolala sta se na konservatoriju San Sebastiano.

Skomponirala sta vsak zase in tudi skupaj veliko število oper.

»Krišpin in njegova botra«, je opera, ki ju je napravila znana, in ki so jo izmed njenih del največkrat uprizarjali. Krstna predstava dela je bila leta 1869. v Parizu in je dosegla popoln uspeh. Tekom let so jo dajali po vsem svetu, tako n. pr. v milanski Scali, v Rimu, v New Yorku na Metropolitanki i. dr.

»Povejte nam kaj o slogu te opere!«

»Po svoji zamisli je sicer preprosto delo, brez vsakih ambicij po kakim novotariji, a prav ta preprostost zahteva preciznost v izvedbi, ki ni najlažja. Kljub preprostosti gradnje in oprjejanju neklih baročnih principov pa ima delo bratov Riccijev tudi svoj pomen za razvoj opere. Zavrgla sta namreč peti recitativ s patosom, kot so ga uvedli Rossini, Bellini, Donizetti in Mayer-

beer. Še celo Verdi se ni mogel otresti tega načina, dokler se ni spoprijateljil z velikim revolucionarjem Arrigom Boitom, ki je bil sprva njegov največji protivnik, pozneje pa mu je napisal dvoje genialnih opernih besedil, »Othello« in »Falstaff«, in tako neposredno vplival na mojstrovno vrhunsko dozoritev.

Brata Riccija sta obdržala patetični recitativ le na mestih ironiziranja in persiflaže (n. pr. v »Krišpinu« prizor pred vdnjakom). Dasi sta se dosledno oklepala recitativa a secco, sta se pa vendar na drugi strani že oddaljila od stare opere z recitativi in zaključnimi številkami (n. pr. Mozartov »Don Juan« ali Rossinjev »Seviljski brivci«) ter sta v nasprotju s stari načinom kompozicije tako spretno povezala glasbo, da teče v njeni novi muzikalni komediji dejanje gladko in nemoteno naprej. To je vsakako prvi in največji pomen njunega dela.

— Torej ima »Krišpin« baročno formo? Ne bi mogel reči, dasi mu je nedvomno barok osnova in izhodna točka.

— Kaj nam lahko poveste o »Krišpinu« vsebinski strani?

»Krišpin je patron vseh čevljarjev, ki ga še danes vsi Primorci in Benečani imajo v posebnih čislh. Tam ga slavijo čevljarji

gi (pri prvi pesmi je najvišji ton g², pri drugi f², pri tretji e²). Te tri pesmi so izšle tudi posamič.

7. Jakob Gallus-Petelin, Ave Maria za dvojni mešani zbor. Za pevski zbor Glasbene Matice in našo zborovsko kulturo tolikanj zaslužni Matej Hubad je privedel več Gallusovih slavni zborov za sodobno interpretacijo, med njimi tudi pričujoči dvojni (osmeroglasni) zbor »Ave Maria«. Cisti, strogi kontrapunktični slog našega in svetovnega vokalnega mojstra je umetnina izredne višine tako v tehničnem pogledu obravnavanja glasov kakor po izrazni plati. Hubad je skušal delo približati sedanjemu čustvovanju, pri čemer se je poslužil sodobnega načina fraziranja, razdelitve v takte in dinamike, kar bo dobro rabilo tudi manj izvežbanim zborom v navodilo.

8. Samo Hubad, Psalm za mešani zbor. Objavljeni prvenec malega skladatelja je prejel Lajovčev nagrado ter je napisan v zmerno modernističnem slogu, opirajoč se deloma na impresionistične, deloma pa na ekspresionistične slogovne elemente, kakor odgovarja tragičnemu besedilu Srečka Kosovega. V obravnavi zborovskih glasov kaže odlično šolo in lepo prakso ter bo tako dobrodošlo vsem našim boljšim zborom, ki se morejo lotiti tudi bolj zahtevnih skladb.

9. Anton Lajovic, Caprice za veliki orkester. Kot druga orkestralna partitura velikega formata za simfonični orkester je izšla Lajovčeva skladba »Caprice«, katere vitalnost je dokazalo že veliko število izvedb doma in v tujini in ki predstavlja eno najuspešnejših orkestralnih del slovenske literature sploh. Polnozvočno, z originalnim ritmom in svojstveno melodičnostjo prežeto delo je doseglo pri vsakokratni izvedbi povsod največji uspeh ter pomeni izdaja takšne partiture tako v izvajalske kakor v študijske namene pomemben dogodek

in napredek na našem glasbeno-edijskem trgu.

10. Saša Šantel, Osem klavirskih skladb za mladino. Lep in nežen prispevek k naši mladinski klavirski literaturi pomeni zbirka Šantelovih osmih skladb z naslovi: »Pri topli peči«, »Setnja z dedom«, »Dimnikar gre«, »Menuet«, »Pogreb mrtvega tička«, »Mladi potnik«, »V milnuc«, »Veverica«. Vse skladbe dosegajo lirsko nastrojenost ter so kot nalašč ustvarjene za mlado dušo. Služile bodo posebno dobro pri pouku ter so opremljene s prstnim redom, ki ga je izdelal docent Marjan Lipovšek.

11. L. M. Škerjanec, Koncert za klavir in orkester. V priredbi za dva klavirja, (drugi klavir je redukcija orkestralne spremljave) je izšlo to delo, ki je doslej pri vseh svojih izvedbah zelo nedeljen uspeh pri občinstvu in pri kritiki ter velja kot eno najboljših del tega skladatelja. Njegov prvi interpret, rektor Anton Trost, je izdal pri spaval svoj vzorni prstni red, kar vrednost edicije še znatno poveča ter napravlja za vzor. Avtor sam je orkestralno spremljavo priredil za drugi klavir in sicer tako, da je delo izvedljivo tudi kot sklaiba za dva klavirja, pri čemer pa je seveda part prvega, solističnega klavirja ostal nedotaknjen.

12. L. M. Škerjanec, Tri mladinske skladbe za violino ali violončelo in klavir. Vzpričo redkosti sodobnih mladinskih skladb za violino, zlasti še za violončelo (za ta instrument pri nas še ni izšla nobena kompozicija), pomenijo tri nove škerjančeve skladbe pod naslovi »Ostinato«, »Arietta (na g-struni)« in »Scherzino« znatno okrepitve tozadevnega študijskega in produkcijskega materiala. Skladbe so napisane tako, da za violino ne presegajo 1. odn. 3., za violončelo 1. odn. 4. lege ter v tem okviru ne nudijo tehničnih težkoč; klavir

je opremljen bogateje, predpostavljajoč, da spremlja učenca učitelja ali pa součeneč višjega razreda.

13. Stanko Premrl, Koračnica za štiri gosli in klavir. Goslaški ansambl prav tako nima nobenih opor v naši domači glasbeni literaturi, zato gre najtopjeje pozdraviti izdajo sveže, živahne in poleg tega lahko izvedljive Premrlove koračnice za štiri violine s spremljavo klavirja v C-duru. Izdaja obsega partituro, t. j. klavir z nadrejenimi violinskimi glasovi ter štiri posebne goslaške glasove.

14. Matija Tome, Za malega pianista. Pod tem naslovom so izšle štiri skladbe za klavir s podnaslovi »Uspavanka«, »Predica«, »Babica pripoveduje« in »Mala koračnica«. Stopnjama tudi predstavljajo v tej vrsti izvajalsko zahtevnost, ki je v zadnji skladbi že dokajšnja. Tomčev slog je svojevrsten, lirsko ubran in bogato modulatoričen, a vseskozi umerjen ter odklonjen ekstremnim poskusom. Zato se bodo pričujoče njegove skladbe gotovo priljubile klavir goječi mladiki, kateri so namenjene.

15. Vasilij Mirk, Mladinski album za klavir. Ta zbirka je izšla že pred mnogimi leti v avtorjevi samozaložbi ter jo je sedaj prevzela Glasbena Matica v svojo edicijo. Obsega po treh romanc, popevk (Chanson), momentov, barkarol ter po eno kantileno, molitev, etudo in bluetto, torej pestro zbirko 16 krajših skladb, ki so pretežno razvrščene po tehnični izvedljivosti. Izredno je treba pripomniti, da je album mladinski, ne »otroški«, kajti prijeli, ki jih zahteva od izvajalca, predpostavljajo že dobro odraslo roko. Dalo bi se jih primerjati najbolj z Mendelssohnovimi »Psmimi brez besed«, ter bodo služile Mirkove skladbe kakor nalašč, da kot domača dela nadomestijo te in podobne tu-

KULTURNI PREGLED

Načrtno izdajanje novih skladb

Glasbena Matica je izdala nove zvezke domačih kompozicij

H glavnim nalogam našega prvega glasbenega društva sodi izdajanje slovenskih skladb. Da bi tej dolžnosti čim bolj ustregla, je Glasbena Matica skozi vsa leta svojega obstoja redno ali sporadično objavljala nove skladbe, prvenstveno za petje, solistično ali zborovsko, pa tudi instrumentalna dela so v njeni ediciji zagledala luč sveta. Zlasti letos je postalo edicijsko delo Glasbene Matice posebno bogato in pestro ter je začelo kazati načrtno usmerjenost v izbiri skladb kakor tudi v zunanji opreml.

Doslej so izšli naslednji zvezki:

1. L. M. Škerjanec, Intermezzo romantično za violino in klavir. Delo je znano izza mnogih koncertov, saj je eno največ izvajanih slovenskih del za to zasedbo. Goslaška literatura je s tem delom pridobila skladbo, kateri bo šlo tudi v svetovni literaturi pomembno mesto. Seveda pa je zahtevna do obeh izvajalcev, zlasti do pianista, ki mora tehniko in izraznost svojega instrumenta dobro obvladati.

2. Emil Adamič, Darovanje neveste za glas in klavir. Kratka, a jako značilna, v narodnem duhu zložena skladba na narodno besedilo premerne vsebine. Ta pesem je izšla v istem zvezku z naslednjim:

3. Slavko Osterc, Jurij in kača belouska. Skladatelj je specialni, h grotesknosti nagibajoč se talent se je zelo posrečno uveljavil v tem delu, ki nudi basovskemu interpretu (tudi Adamičeva pesem je napi-

KAJ VEM? KAJ ZNAM?

176. Katera evropska država ima največje gostoto prebivalstva?
177. Od kod izvira ime kroga dumdum-ka?
178. Kaj je nasprotje analize?
179. Zakaj se sneg spomladi počasi tali in kakšnega pomena je to za prirodu?

180. Moški ali ženska?
Neki častnik se je hotel ob poroki slavne boksarja X. s se slavnostno zvezdo Y. prav posebno postaviti in namesto običajne fotografije objaviti narisano sliko tega svet pretresujočega dogodka. Ker pa je bil glavni ilustrator lista baš tedaj bolan, je uredništvo poslalo reportirat neko pomožno moč.

Zdaj si točno ogledajte sliko in poskusite dognati, da-li je bila ta pomožna risarska moč moški ali ženska. Kdor je je nekoliko psihologa, se ne more zmotiti!

181. Začarani kvadrat.
V kvadrat s 25 polji je postaviti števila od 1 do 25 tako, da dobite v navpičnih, vodoravnih in diagonalnih vrstah vsoto 65 dvanajstkrat, razen tega pa v dopolnjujočih se diagonalnih paralelah še osemkrat, skupaj torej dvajsetkrat. Kot dopolnjujoče se diagonalne paralele je smatrati sporedne diagonalne vrste, ki jih sestavlja skupaj po pet števil, n. pr. (glej sliko spodaj): b-g-m-s in t; č-i in j-p-v; e-b in v-s-n itd.:

a	b	c	d
e	f	g	h
i	j	k	l
m	n	o	p
q	r	s	t
u	v	w	x
y	z	aa	ab

182. Ne da bi dejansko poskusili, samo po premisleku odgovorite na vprašanje: Ali bi lahko zganili 1 kvadratni meter

obsegajoč list normalnega papirja 50-krat in ali bi bil tako zganjen papirni stolp visok ali nizek?

Rešitve nalog 5. t. m.:

171. Tutankamon je umrl zelo mlad: štel je komaj 18 let.

172. Imena višjih in nižjih merskih enot so tako sestavljene besede, da se pred ime osnovne merske enote postavi grški ali latinski številnik. Številniki 10, 100 in 1000 so po grško deka, hekto, kilo, po latinsko pa deci, centi in mili. Če postavijo pred osnovno ime grški številnik, pomeni tako sestavljena beseda ustrezajoči mnogokratnik osnovne enote. Če postavijo pred osnovno ime latinski številnik, pomeni tako sestavljena beseda ustrezajoči del osnovne enote.

Osnovne enote so n. pr. meter, gram, liter.

Kilometer je 1000 metrov, milimeter je tisočinka metra; dekagram je 10 gramov, centigram je stotinka grama; hektoliter je 100 litrov, deciliter je desetinka litra, itd.

173. Ponesrečeno sušenje perila.

Gospa Kurnikova dotlej menda nikoli ni opazila, da se mokra vrstica pri sušenju krči. Ko je razobešala perilo med obema omarama, je vrstico precej napela, tako da sta omari že od vsega početka stali nesolidno. Ko se je vrstica posušila, je zadostovalo že majhno skrčenje, da je potegnulo omari na tla.

174. Trpežna klobasa.

Mož je rabil, da je razrezal vso klobaso, 29 dni in ne morda 30, kajti pri 29. prerezu je dobil vendar dva centimetrska kosčka.

175. Križanka.

Vodoravno: 1. monopol, 5. rum, 6. vek, 8. Unec, 10. reka, 11. sito, 12. enak, 13. IC (Ivan Cankar), 14. las, 15. ro, 16. rja, 18. jak, 19. Pad, 21. palec, 23. stančje, 25. aja, 27. MOL, 28. Ela, 31. jo, 32. ave, 33. no, 35. eter, 37. rtič, 39. Zila, 40. s, k, m, 43. Amerika.

Navpično: 1. Municija, 2. omet, 3. oven, 4. lekarnar, 5. Rusi, 7. kako, 9. cola, 10. resa, 17. dalija, 19. Paka, 20. deva, 22. co, 24. ropotija, 26. planinka, 29. vara, 30. vert, 31. jeza, 34. očem, 36. Elam, 38. tisk.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Mornarska

Gospodična: »Kje pa imate prav za prav svojo ženo?»

Mornar: »Doma.»

Gospodična: »No, in kje ste doma?»

Mornar: »Ampak — mi mornarji smo vendar povsod doma.»

Pismo

»Dragi prijatelj, za klobase, ki si mi jih poslal, se ti lepo zahvaljujem. Pri vojakih vse prav pride. V mojem velikem veselju je stalo na romanu, v katerem so bile zavite: »Nadaljevanje sledi». V tej nadi te lepo pozdravlja Tvoj Miro.»

Italijansko topništvo bije utrjeni pas Tobruka pred zasedbo tega kraja

Zakaj ste praznoverni?

Znanost odkrito priznava, da prihaja pri raziskovanju količaja zamotanih vprašanj kmalu do meja svojih možnosti. Še nihče nam ne ve povedati, kaj se dogaja po smrti; prazno vprašanje, kako veliko je vesoljstvo, kje se končuje in kaj je za njim, še ni našlo svojega odgovora; uganke o človeški zavesti nam ni še nihče razodel. Človek ne more niti za eno uro pogledati v bodočnost. To so vprašanja, ki se bo znanost z njimi nemara večno zamarila. Človek je pred njimi brez moči.

Iz te nemoči pa se poraja praznovernost. Praznovernost je sovražnik znanosti. Človeška domišljavost ne trpi, da bi se ji postavljale kakšne meje, in tako si ustvarja sama svoje zakone. Praznoverni človek gleda v bodočnost, prerokuje in je ponosen na to, če naključje njegove utvare potrdi. Da vara pri tem samega sebe, neče verjeti.

Človeku moramo dopustiti njegovo globoko vernost, če jo ima, toda rešiti ga moramo demona praznovernosti. Praznoverni človek je suženj svojih zakonov, ki ga ovirajo ob vsakem koraku. Kdor verjame v nesrečni petek, v črno mačko in zločesto število 13, se ravna v vseh svojih dejanjih po tej »veri« in življenje mu je čisto mučno. Porogljivost in znanstvena vzvišenost nad vsemi stvarmi nista pravo orožje proti praznovernosti. Človeka raje prepričujemo, da so njegove znote pravilne, nega da bi ga ozdravila. Toda praznovernega človeka je treba na vsak način ozdraviti.

Praznovernost moramo odpraviti le tedaj, če razkrijemo njegovo znotrajno jedro. Vsaka uganika izgubi vendar svojo magično privlačnost, če jo rešimo.

Dajmo praznovernemu človeku za spremembo prav, priznajmo mu, da so njegove napovedi točne, da mora imeti vsak petek smolo, da prinaša pakec srečo in trinajstica nesrečo. Vse to je prav.

Toda sedaj sledijo »toda«. Zastavimo praznovernost sledečo nalogo: V neki posodi je mnogo kroglic. Polovica je med njimi belih, polovica črnih. Nato mu dovolimo, naj zagrabí kakšnih desetkrat v posodo in potegne iz nje po eno kroglico. Stavimo, da mož ne bo vseh desetkrat potegnil iste barve. Enkrat, bržkone pa večkrat bo med belimi kroglicami črna kroglica. Ali je to čudež? Nasprotno! Čudež ali recimo izredno naključje bi bilo, če bi mož izlekel desetkrat isto barvo!

Kakšno zvezo ima ta primer s praznovernostjo? Mnogo zveze! Vzemimo za praznovernega človeka posebno zločest dogodek: Nekega petka, 13. v mesecu, srečamo mrtvaški voz. Dogodek bi bil še posebej alarmanten: tri znamenja bi napovedovala nesrečo človeku, ki bil ves dan »emir«, dokler bi ne nastopila katastrofa. Tudi ri smo prepričani o tem, da mora katastrofa nastopiti — pa naj si bo makar v takšni obliki, da bi se izgubil kakšen vojni listek, da bi zamudili kakšen sestanek ali da bi nam vlak ušel pred nosom. To so stvari, ki utegnejo praznovernega človeka pomiriti in razbremeniti. Kaj nisem dejal, da bo nesreča?

Če pa sreča človeka kodra, voz s senom in podobne stvari, ki prinašajo srečo, se

lahko prav tako zaneša, da mu sreča ne bo izostala. Tudi mi ne dvomimo o tem. Prejel bo kako lepo pismo, v vlakcu bo sedel poleg mične sopotnice, pet minut pred izletom bo prenehal neprijetni dež... vse to zadostuje dvomljivcu kot dokaz, da so znamenja govorila resnico.

Sedaj navežimo na primer s črnimi in belimi kroglicami. Črne kroglice predstavljajo neprijetne dogodke, bele pa prijetne. A vsak dan nam prinaša mnogo črnih in mnogo belih kroglic, zdaj je teh več, zdaj onih. A prav tako, kakor bi se morali čuditi, če bi potegnili iz posode deset istobarnih kroglic, bi nas moralo presenetiti, če bi praznoverni človek — ne imel prav! V vsakdanjem življenju se dogajajo vse mogoče stvari v pisani zmešnjavi, dogodki pač niso tako lepo omejeni kakor kroglice v posodi.

Toda praznoverni človek nam bo ugovarjal: Kako potem, da se podobna »surenženja znamenj« ne dogajajo druge dni, v zvezi z drugimi števili in živalmi? Trinajstica, petek in pakec vendarle nekaj pomenijo! Naš odgovor na to je lahko zelo nazoren: Če bi si kdo hotel privoščiti to šalo, bi si lahko izmislil popolnoma nov sistem praznovernih pojavov. Namesto trinajstice bi n. pr. 23-ico proglasil za nesrečno število, kodra bi smatral za žival, ki prinaša srečo, sreča bi pomenila najbolj črni dan v tednu. Vpliv teh napačnih demonstskih sil bi lahko z vsa zanesljivostjo dokazal naslednjega 23. naslednjo sredo ali s prvim kodrom, ki bi ga srečal.

Gre namreč samo zato, da pričakujemo učinka! Vse eno je, kakšen povod se izberemo, potrebno je le to, da svojo pozornost osredotočimo na smolo ali srečo, ki jo bomo zavestno doživeli. Petki prinašajo veselje in žalost isto tako kakor drugi dnevi v tednu — le da ob teh drugih dneh praznoverni človek ne pazi na to, med tem ko mu gre v petkih že zamujena cestna železnica hudo na živce. Isti dogodek v četrtek bi sprejel popolnoma hladno.

Ljudem, ki trpijo za praznovernostjo, je treba razkrinkovati bedastočo njihovih znamenj z dveh stališč: Prvič naznanja vsako takšno znamenje dogodek na tako splošen način, da se mora brezpogojno nekaj zgoditi, kar bo znamenje »potrdilo«. To ne velja samo za »srečo« in »smolo«, temveč tudi za potančnejše napovedi, kakor »dobra ali slaba novica«, bolezen (posebno nevarna varianta praznovernosti, ker utegne pospešiti nastanek bolezni!), potovanje, prepir ali ljubezenski doživljaj.

Drugič pa je treba ljudem povedati, da potrjujejo praznoverna znamenja samo prastar zakon, ki veli, da opazimo pač le stvari, ki smo nanje pozorni, ki jih pričakujemo, ki o njih premišljamo! Praznovernost obrača našo pozornost na stvari, ki bi jih drugače sprejemali, ne da bi zbujale naše zanimanje.

So stvari, ki niso v nobeni medsebojni zvezi, pa jih naše mišljenje in naše opazovanje vendarle umetno zveže. Znanost je v tem oziru na sledi prav zanimivim zakonom. Psihologi govorijo n. pr. o reprodukcijah motivov in o reproduktivih. Vsak re-

produkcijski motiv se nagiba k temu, da bi spravi v zavest tudi svoj reprodukt — pogoj je le to, da smo svojo pozornost dovolj meri obrnili na to. Število 1914 je n. pr. reprodukcijski motiv za pojem: prva svetovna vojna. Svetovna vojna je reprodukt. Če moram poklicati nekoga na telefonsko številko 19-14, se morda sploh ne bom spomnil na letnico in tedaj bo izostala tudi misel na svetovno vojno. V drugih primerih nam bo navedena številka zbujala vedno tudi to asociacijo. Tu imamo sporedni primer s praznovernostjo: Človek se zave vedno tistega, kar spada k reprodukcijemu motivu. »13« in »pakec« sta reprodukcijška motiva. Ker je skoraj vsak drugi, tretji vsakdanji dogodek v zvezi s kakšnim reprodukcijškim motivom, imajo praznoverni ljudje vedno »prave«. Toda če nekoč spregledajo, da so le žrtve prav neumne samoprevare, jih bo praznovernost kmalu minilo.

Radio Ljubljana

TOREK, 7. JULIJA 1942-XX

7.30 Poročila v slovenščini. 7.45 Lahka glasba — v odmoru (8.) napoved časa. 8.15 Poročila v italijanski. 12.20 Koncert sopranistke Reziče Lipušček-Korinčnikove. 12.40 Sekstet harmonik. 13. Napoved časa — poročila v italijanski. 13.15 Poročila Vrhovnega poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.17 Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijanec — pisana glasba. 14. Poročila v italijanski. 14.15 Orkester vodi dirigent Segurini. 14.45 Poročila v slovenščini. 17.15 Lahka glasba vodi dirigent Gallino. 19.30 Poročila v slovenščini. 19.45 Koncert kitarista Stanka Preka. 20. Napoved časa — poročila v italijanski. 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30 Vojaske pesmi. 20.45 Opretna glasba — orkester in zbor vodi dirigent Petralia. 21.25 Koncert altistke Elze Karlovcve. 22. Predavanje v slovenščini. 22.10 Orkester Cetri vodi dirigent Barzizza. 22.45 Poročila v italijanski.

SREDA, 8. JULIJA 1942-XX

7.30 Poročila v slovenščini. 7.45 Slovenska glasba — v odmoru (8.) napoved časa. 8.15 Poročila v italijanski. 12.20 Pisana glasba. 12.40 Na harmoniko igra Vlado Golob. 13. Napoved časa — poročila v italijanski. 13.15 Poročila Vrhovnega poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.20 »Vesela pesmi« — vodi dirigent Zeme. 13.50 Simfonična glasba. 14. Poročila v italijanski. 14.15 Orkester vodi dirigent Adamič B. 14.45 Poročila v slovenščini. 17.15 Orkester vodi dirigent Segurini. 19.30 Poročila v slovenščini. 19.45 Koncert kvarteta »Fante na vas«. 20. Napoved časa — poročila v italijanski. 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30 Vojaske pesmi. 20.45 Koncert ljubljanskega komornega tria (M. Lipovšek — klavir, C. Sedlbauer — čelo, A. Dermel — violina). 21.25 Predavanje v slovenščini. 21.35 Klasični orkester. 22.10 Zanimivosti v slovenščini. 22.15 Koncert violinista Riharda Brengola. 22.45 Poročila v italijanski.

A NEKDOTA

Romanopisec Balzac je srečal na ulici svojega znanca, gledališkega ravnatelja, ki ni kaj posebno gledal nase in na svojo zunanjost: Balzac si je glede tega privoščil zasmehljivo opazko.

»Toda prijatelj,« je dejal gledališki ravnatelj, »dam ti častno besedo, da se vsak dan oklepam!«

»Tako?« je odgovoril Balzac. »Potem pa poskusi ob priliki zopet izmenjati vodo!«

VS AK DAN ENA

Kratkovidni strežnik: »Ti preteti psi bi svojo kletko v resnici držali lahko bolj čisto!«

Iz Severne Afrike: Množice ujetnikov v neposredni bližini Tobruka čakajo, da jih odpošljejo v zaledje

je zbirke, katerim prilično ustrezajo po tehnični in vsebinski strani.
16. Vasilij Mirk, Naša pesem v Podravju za moški zbor. Našim narodno pesem goječim moškim zborom bo odlično služila priučujoča zbirka 18 ljudskih napევov predvsem s Pohorja in njegove okolice. Napëve je že svojčas zbral Vasilij Mirk, pa jih je Glasbena Matica prevzela letos v svojo založbo. Pomembni doprinos slovenski folklori navaja originalne in doslej pri nas vsaj skoraj docela neznane pesmi in lahko izvedljivi obliki.

Teh 16 zvezkov tvori dosednji izbor edicije Glasbene Matice v tem letu. V načrtu je izdaja nadaljnjih del za klavir, violino in klavir, trio, orkester, samospjev, zbor itd. Tako namerava Glasbena Matica svoje kulturno poslanstvo, zadano si pred 80 leti, v polni meri izpolnjevati, zavedajoč se važne vloge, ki jo igra izdajanje skladb v produktivnem in reproduktivnem glasbenem življenju vsakega naroda.

Sodobno pesništvo v komediji

Časopis »Il Dramma« priobčuje v zvezku z dne 1. julija besedilo nove komedije Giovannija Mosca »L'ex alunno«, ki je imela 11. maja t. l. krstno predstavo v Genovi. Delo obravnava z novo, mikavno in načisto stari motiv malomestne jare gospode in postavlja v osredje profesorja Morneseja in njegovo ženo, nekako gospo Bovaryjevo, ki jo skuša pesnik — hermetik zapeljati v namišljeni raj poetične ljubezni. Pri tem pride do značilnega spoprijema med pesniki in profesorjem; v teh prizorih pisec duhovito smeši in biča sodobno poezijo. Hermetiki (ermetici) so najnovejša pesniška struja, otroci futurizma, ki se skušajo »herme-

tično« zapreti pred tistimi, ki bi hoteli njihovo poezijo »razumeti«. Navajamo nekatere odlomke iz te igre, v kolikor se nanašajo na povsod aktualni spor med »naj-sodobnejšimi« pesniki in »zastarelimi« ljudmi s srcem in možgani, kakor je profesor Mornese.

V drugem dejanju so zbrani trije pesniki: Rossi, zlagajivec profesorjeve žene. Bettini in Rofinè.

Rossi pripoveduje, da pričakuje obisk profesorja, ki bi hotel slišati katero njegovo pesem:

Rofinè: In jo bo hotel razumeti.
Rossi: Kajpada. Ne vem, toda tiše malo-meščani bi hoteli vse razumeti. »Kaj hočete reči?« »Kaj pomeni tole?«

Bettini: In vendar je prednost naše poezije prav v tem, da jo lahko samo redko-kdo razume. Pogosto celo nihče.

Rofinè: Prav to je lepó. Priznam, da čisto tudi sam ne razumem, kaj napišem. Ali nekega dne odkrijem pomen temu, drugega dne onemu. Večkrat se na poti domov domislím: »No, danes bom spet prebral: zanima me, kaj bom zdaj odkril«. Vsak dan najdem kaj novega, presenetljivega.

Bettini: Kdo ve, koliko lepega napišemo, ne da bi sami vedeli za to!

Rossi: Neke reč drži: odpravil smo retorikost, vsakdanje fraze, sentimentalizem. Ne govorimo več s srcem, marveč z možgani. S tem, da smo zavrgli De Amicisovo solzavoz, Carduccijevo lepobesednost in Pesciolijevo čivkanje, smo izčistili literaturo.

Rofinè: »Molči!« smo veleli srcu. In srce je umolknilo in videli smo, da gre dobro tudi brez njega. (Ironično.) Zbogom, stari organ, ki so te prejšnji rodovi tolikaj čislali!

Bettini: Z nami se začneja nova doba,

Rossi: Dovolj je bilo idealov.
Rofinè: Dovolj navdušenja.
Bettini: Dovolj ljubezni in smrti!
Rossi: Pa poezije za kalne ali za svate!
Rofinè: In pesmi vrtnaric.

Pride profesor Mornese. Po predstavljenju.

Mornese: Hermetiki. Se pravi: nedostopno zaprti (Hoče prepričati ugovore). Saj se ne maram prerokati. Vsaka doba ima svoj način izražanja. Nočem ga ne obsoditi in ne odobriti. Čakam. Sicer pa mladi ljudje in le redkokdaj nimajo prav in stari niso bili nikdar najboljši sodniki. Za mojih časov so pesniki opevali domovino ljubezen. O vas pa ne vem, kaj neki opevate. Seveda, to niti ni važno. Saj se vam ne mudi nikamor in čas je potrpežljiv.

Rossi: Glejte, profesor, če mi ne opevam, je to nemara zato, ker še iščemo...

Mornese: Iskanje je pri mladih ljudeh vredno hvale.

Bettini: Mimo tega se opaža pri nas prizadevanje, da bi se sprostiti vse te zlinde iz preteklosti. Skušamo očistiti poezijo tako, da izženemo iz nje čustva, ki so jo samo obteževala in kvarila: hočemo vrniti besedam tisto absolutno vrednost, ki so jo izgubile. Postavljamo jih v prostor gole in čiste sproščene sleherne teže in vsakršnih črsk...

Mornese: Zategadelj se torej ne ozirate na življenje, ki vas obdaja...

Bettini: Samo prehodno. Hočemo ustvariti novo, resnično življenje.

Mornese: In potlej se spet vrnete na zemljo?

Rossi: Seveda.

Mornese: No, pa počakam, da pridete nazaj. Potem bo laže izreči sodbo. (Séde).

Ali bi lahko shlal katero tvojo pesem, Rossi?

Rossi: Imam jih precej. Ne vem...

Mornese: Vzemí katero koli. Da čujemo. (Rossi stopi k pisalni mizi in »še med papirjem«.) Rossi je bil moj učenec (Bettini-ju)...

Rossi (se vrne k Morneseju z tistom papirja v roki). Tu le je. Je ena najboljših, najpomembnejših.

Mornese: Dobro. Preberi jo počasi, poudarjaj posamezne besede, ne pozabi presledkov: prav kakor v šoli. Sem star profesor in vajen šolskega brania. Čustvom moram dati barvo...

Rossi: V tej pesmi ni čustev.

Mornese: Pa poudari pojme. Kakšen pojem bo že v pesmi, ka-li?

Rossi: Pojem — pa že.

Mornese: Sedaj kar beri. Poslušam te z obema ušesama.

Rossi: Pesem je zelo kratka. Danes ni več v navadi daljša poezija.

Mornese: Ne ugovarjam. Dalje, dalja, dragi fant.

Rossi: Glejte, zdi se mi, da sem zopet postal deček. Čutim nekoliko tesnobe.

»Akvarijs«.

Mornese: Kako?

Rossi: To je naslov pesmi.

Mornese: Dobro. »Akvarijs«. Dalje.

Rossi (bere):

Vdova svoja ovija si drevesa ki živočutno brazdajo varljivo mladost vetra. Za blede olivo bi mogel zblaznети.

Mornese: Dalje.

Rossi: Je končano.

Mornese: Oprosti, Rossi, toda ponovi mi, prosim. In ko boš spet čital, skušaj malce povzdigniti zadnja dva stiha.

Rossi (prebere znova).

Mornese (dolgo časa molči in gleda Rossa-ja in tovariša). Glej, v drugi si bral boljše in se je bolje razumelo. Oprostite, če sem dejal »razumelo«. Beseda ni pripravna: tu se nič ne razume, marveč intuitivno zasluši. (Presledek). Toda kdo je ta »vdova svo-ja«? Oprostite, če sem radeveden. Mi stari... (Vzame list iz Rossijevih rok). Prvega versa, dragi Rossi, nisi prebral dobro. Ali je treba brati?

Vdova svoja, ovija si drevesa

ali:

Vdova, svoja ovija si drevesa?

Rossi: Kakor koli.

Mornese: Ah, ne. Je važno. Kljub vsem dogodkom in spremembam na svetu so ločila ohranila svojo vrednost in funkcijo. Takole vejica tudi dandanes mnogo pomeni. V obeh primerih ostaja zadeva nejasna: v prvem ne razumem, kako je lahko neko svoja vdova, se pravi, vdova same sebe; v drugem ne morem domneti, kako bi mogla neka vdova, pa naj si oblači še toliko teniš in plaščev, oviti okrog sebe še drevice?

Rossi: Bral sem: »vdova svoja«.

Mornese: Torej vdova samega sebe?

Rossi: Da. Toda meni se ta reč ne zdi važna. Ni treba soditi po navideznom pomenu. Važno je pri tem samo notranje čustvo.

Mornese: In ti bi me hotel prepričati, da je tu še kako notranje bistvo?

Rossi: Kako da ne!

Mornese: Toda če razumem navidezni pomen, se laže dotipljem do notranjega bistva. Kaj neki razumeš s to »svojo vdovo«? Gospi, ki se oblači v črno zaradi lastne svit?

Bettini: No, Rossi rabi besedo vdova v prencenem smislu...

Žival, ki izumira

Iz Berlina poročajo, da bo po malogu nemškega državnega lovškega mojstra maršala Hermana Göringa v Poljski generalni guberniji obnoven in zaščitni blavoški pragozd, ki je znan kot najbolj samorasel gozd v Evropi in v svojih naravnih mejah obsega površino 260.000 ha. Ta gozd je tudi znan po tem, da živi v njem v prosti naravi še nekaj poslednjih zbrov evropskih sorodnikov ameriškega bizona.

Pred prvo svetovno vojno je ruski car osebno skrbel, da se ta žival ohrani in da ne izumrje. Tako je živel v tem pragozdu še zadnjih 600 do 700 zbrov. V teku svetovne vojne so ruski vojniki mnogo živali pobili in tako je njih število občutno nazadovalo. Nemška vojska gozdna uprava je leta 1916/17 ugotovila, da živi v tem gozdu še 170 do 180 zbrov poleg druge divjadi. Toda tudi to število se ni moglo ohraniti, ker so vojniki po končani vojni pobili skoro vse preostale živali, tako da je

obstoječa velika nevarnost, da bo v nekaj letih zober popolnoma izumrl. Poslednji zobri, ki žive v gozdovih Urala, so manjše pasme in je tudi tam nevarnost, da izumrjejo. Uspelo je ohraniti nekaj zobrov, ki pa se niso bistveno razmnožili, ker ni nihče prav skrbel za nje. Da zober ne izumrje, so ob koncu svetovne vojne prepeljali nekaj živali v Šlezijo v rezervatne gozdove kneza Plessa, kjer je uspelo žival ohraniti čistokrvno, medtem ko se v zooloških vrtovih najdejo povečini le še križanci med zobrom in ameriškim bizonom.

Sedanja vojna je zopet povzročila občutno nazadovanje divjadi v blavoškem gozdu. Tako so pomladi leta 1939 našli v Bjalojci le še 20 zobrov. Z zaščitnimi ukrepi, ki so bili sedaj izdani, bo mogoče doseči, da se živali zopet razmnožijo in da se razvije tudi ostala divjad, zlasti losi, jeleni, divje svinje, medvedi in risi.

Kronika

* **Državni tajnik Marinelli** iz italijanskega prometnega ministrstva je prišel na Dunaj, kjer so ga sprejeli predstavniki nemškega državnega poštne ministrstva. G. Marinelli bo obiskal še Monakovo in Berlin, da se pobliže z nemškimi čkovnim poslovanjem in z ustrojem nemških Pošt-nih hranilnic. Pretekli petek je g. Marinelli obiskal dunajsko Pošto hranilnic. Ogledal je številne uradne prostore in se je vseskozi živahno zanimal za poslovni način.

* **Pomorsko letališče Orbetello** se bo poslej imenovalo po pokojnem kvadraviru Italijanu Balbu. Tako je objavilo italijansko letalsko ministrstvo.

* **Promocija in diploma.** V sredo 8. t. m. opoldne bodo promovirani za doktorje prava na ljubljanski univerzi gg. Albin Kodrič, Vasko Škapin, oboja iz Ljubljane, in Alojzij Pezdri iz Vnanjih gor. Diplomirana sta bila na pravni fakulteti ljubljanske univerze gg. Vera Hreščakova iz Ljubljane in Vojislav Arko iz Ribnice. Čestitamo!

* **Smrt ugledega znanstvenika.** Starešina nemških patologov tajni svetnik dr. Ludvik Aschoff je umrl star 76 let v Freiburgu. Temu mestu je bil desetletja zvest, čeprav so ga vabili na univerzo v Berlinu in na Dunaju. Nemčija je izgubila učenjaka, po katerem je Freiburg postal Meka vseh evropskih patologov. Freiburska univerza je srečno izbrala, ko je po Zieglerjevi smrti izvolila Aschoffa za rednega profesorja splošne patologije in patološke anatomije. V Freiburgu je pričel predavati leta 1906, prej pa je v istem svojstvu deloval v Marburgu. Vzdrževal je stike z znanstveniki po vsem svetu. Med njegovimi študenti je bilo zlasti mnogo Japoncev, zato so danes skoraj vse japonske stolice za patologijo zasedene od njegovih učencev.

* **Smrtna kazen za razburjenje vesti.** V nekem frankfurtskem oboroževalnem podjetju so se zadnje čase širile različne vesti, naperjene proti nemškemu vojnemu vodstvu in proti zaveznikom. Dognali so, da novice širi 31letni uslužbenec Henrik Mass, bivši marksist, ki je poslušal tuje

Mornese: Toda kdo je potekal ta vdo-va?

Rossi (suh): No, če že hočete vedeti: je svetloba.

Mornese: Svetloba? Rofine (Morneseju). Stvar je vendar tako preprosta (Rossiju). Nisi mi je nikdar omenil.

Rossi: Da, to je svetloba, prav za prav noč.

Mornese: Ah! Svetloba, ki postaja vdo-va, se pravi, ki se sprošča same sebe, namreč svetlobe, postaja tema, se pravi noč.

Rossi: Tako je.

Mornese: In nisi mogel povedati naravnost: noč. Da, toda tedaj bi ne bil to hermetizem. Prav imaš, tega nisem pomislil...

V tem smislu se nadaljuje zabavna razčlemba »hermetične« pesmi, pri čemr vzbuja zlasti zadeva z »bledo olivo« profesorjevo veselost.

Mornese: No, tukaj pa res da ni mogoča diskusija. Ali lahko zblazniš zavoljo olive ali ne?

Rossi (skloni glavo): Seveda ne.

Mornese: In čemu potlej to pišeš? Čemu varaš čitatelja, ko dopuščaš možnosti, da kdo zmore zaradi olive? Tako ni prav, Rossi. Umetnost mora biti tudi naravna. Te solarske laži niso vredne pesnika... Postaral se bom, dečki, in ne bom ničesar razumel, zato pa še ne morem odrekati vrednosti vaši poeziji. Toda, za božjo voljo: nekdo so pesniki opevali kaj drugega kot olive. Ljubene, domovino... »Dulce et decorum est pro patria mori...« In kaj stavite vi nasproti tej nekdanji poeziji? Pesmi, ki niso zmogne vzele in zanosu, ki se boje izražati občutje in čustva! Pojdite nekam s temi vašimi olivami! Dečki, tu ste na neprijetni poti. Poezija katerega koli časa ne nastaja samo iz možgan, marveč iz srca, iz duše! Za to je treba poguma. In treba je več poguma, da podariš svoja čustva, kakor pa da jih skrivaš...

radijske postaje. Nadaljnji razširjevalci novic so bili še nekateri delavci, ki so vesti razširjali preko svojih žen. Vsi skupaj so se morali zagovarjati pred višjim deželnim sodiščem v Kasselu. Henrik Mass je bil obsojen na smrt, njegovi tovariši pa na zaporno kazen od 15 mesecev do 10 let.

* **Štirje vlomilci obsojeni na smrt.** Pred dunajskim posebnim sodiščem je trajala več dni razprava proti štirim nevarnim zločincem, ki so predlanskim in lani izkoristili zateknitev in so izvršili nič manj kakor 38 vlomov. Vsega skupaj so nabrali za 190.000 mark plena. Vsi štirje vlomilci so bili obsojeni na smrt.

* **Po osmih letih poplajen umor.** Policija v Inomostu je poplajen umor, čigar žrtve so postale pred 8 leti 21letna kmet-ska uslužbenka Sebastijana Haimova. Po takratnih poizvedbah je bilo dognano, da je bila nazadnje v službi pri kmetu Astlu v občini Brixnu. Z njim je pričakovala otroka, vendar je policija šele zdaj mogla Astlu neovirno dokazati, da jo je umoril. In res je priznal, da je Sebastijano zadavil na seniku blizu svoje domačije in je truplo naslednji dan zakopal v gozdu.

* **Otroka je iskala in je prišla pod vlak.** Gospa Pavla Kinzoja iz Bregena je šla iskat svojo 9letno hčerko, ki se je kopala v jezeru. Ko je stopala čez prago, je ušla dirajoči brzovlak. Hotela se je pogrnati na cesto, toda nesreča je hotela, da se je uboga mati spotaknila. Naslednji trenutek jo je pregazil brzovlak.

* **Učite se strojepljanj.** Novi eno, dvo in trimesečni tečaj prično v torek 7. julija. Največja moderna strojepljarska. Informacije, prospekti brezplačno: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska cesta 15. (Telefon 43-82).

* **Razredni voditelji.** Minstrstvo v bavarskem prosvetnem ministrstvu je izdal odlok, da mora organizacija Hitlerjeve mladine še bolj živo poseči v šolo kakor doslej. Odslej bo imel vsak razred svojega voditelja iz vrst Hitlerjeve mladine. Tak razredni voditelj je odgovoren za disciplino in red v razredu, vodi svoj razred pri javnih nastopih in je živa zveza med Hitlerjevo mladino in šolo. Sčasoma bodo postavljeni tudi šolski voditelji iz vrst mladine, ki bodo šolskim upraviteljem odgovorni za red in disciplino na vsem zavodu. Poslej bo moral vsak dijak na Bavarskem imeti spravevalca, da je opravi ali da opravlja službo v organizaciji Hitlerjeve mladine. Te nove uredbe, ki uvažajo vojaškega duha na bavarske šole, bodo bržčas kmalu uvedene v vsej Nemčiji.

* **Belgijski otroci na počitnicah v Nemčiji.** Državno vodstvo nemškega socialnega skrbstva je, kakor lani, tudi letos povabilo 10.000 flamskih otrok na počitnice v Nemčiji. Prvi vlak z 1040 otroki, ki bodo 6 tednov gostje nemške države, je zapustil Belgijo 25. junija.

IZ LJUBLJANE

* **Kiparjevo delo pred občinstvom.** Uspešen in posrečen stik z občinstvom je dosegel kipar France Gorše, ki je v nedeljo dopoldne v Jakopičevem paviljonu za zaključek razstave svojih kipov in Maleševih slik modeliral poljubno izbran model. Napoved modeliranja je privabila kar več kot sto občinstva, ki mu je kipar Gorše najprej v skromnih obrisih povedal, kako nastane kip. Na karton je narisal tri profile človeških lobanj ter pokazal najvažnejše točke umetnikove pozornosti. Nato je povabil nekega gospoda, da bi mu bil za model, gospod pa je počaščenje odklonil. Nato je kipar izbral gospo Ano Erzenovo, soprogo postajnega načelnika v Novem mestu. Rade volje se je gospa odzvala povabilu in je pogumno vztrajala do kraja, kljub kritičnemu motrenju prisotnih prijateljev umetnosti. Kdor še nikoli ni bil v ateljeju kakšnega umetnika, mu je bilo delo kiparja Goršeta vsekakor prav zanimivo in poučno. Kip je bil gotov prej kakor v eni uri. Glinasti model so gledalci sprejeli s toplim priznanjem.

* **Sončno vreme traja dalje.** V nedeljo dopoldne smo imeli lepo sončno vreme, kmalu popoldne pa se je nebo pooblačilo

in se je obetal dež. Kljub hudi sopolari pa dež ni bil. Sonce se je zdaj pa zdaj spet preborsko skozi oblake in je proti večeru iznova zmagalo na vsej črti. Oblačnost ni zadržala ljubljancov, da ne bi bili pohiteli v kopališča, na sprehode ali na obiske k tistim srečnim znancem in prijateljem, ki imajo senčnat vrt. Nebo je ostalo čez noč jasno in tudi ponedeljek se je izkazal z vedrim sončnim vremenom. Jutrnja temperatura je bila 14,5 °C, čez dan pa je bilo znošno vroče.

* **Pismeno dovoljenje lastnika gozda** mora imeti vsakdo, ki seka drevje ali pobira veje in sulijske gozdovih in hostah na vsem ozemlju ljubljanske občine. Kdor bo sekal les ali nabiral drva brez takega dovoljenja, bo takoj aretiran in oddan policijskemu oblastvu, nato pa sodišču, da ga bo kaznovalo za gozdno tatvino. Obenem vabimo vse posestnike gozdov, naj dajo vsem onim osebam, ki zanje sekajo ter spravljajo drva ali sulijske v njihovem gozdu, pismena dovoljenja na tiskovinah, ki jih dobe v mestnem gospodarskem uradu v Beethovnovi ulici št. 7. Vsa dovoljenja naj gospodarji gozdov prinesejo mestnemu gospodarskemu uradu, da jih opremi z žigom mestnega poglavarstva. Ta dovoljenja morajo delavci imeti vedno pri sebi.

* **Pometanje in skropljenje hodnikov.** Ko je mestno poglavarstvo pred kratkim objavilo opozorilo notico, da morajo hišni posestniki sami snaziti in skropiti hodnike, je res precej hišnih posestnikov začelo snaziti in skropiti hodnike, okopavati travo ter sploh skrbeti za red in snago pred svojimi posesti, da so po nekaterih krajih mesta ulice že mnogo bolj čedne in lične. Še vedno je pa tudi precej malomarnih posestnikov, ki navodil ne upoštevajo ter ne snazijo hodnikov kakor bi morali. Zato mestno poglavarstvo spet opozarja hišne posestnike, da bo strogo pazilo na izvajanje predpisov ter bo vse malomarne hišne posestnike brez izjeme naznanjalo za kaznovanje.

* **Papirnatke vrečice za sladoled, tramvajske vožnje, lupke pomaranč** in druge odpadke ljudje še vedno mečejo kar na hodnik ali cesto, da so nekateri ulice kar nastlane s smetmi. Za vse te odpadke je pa po Ljubljani na primernih mestih nameščenih okoli 230 kosov, poleg tega je pa v vsakem tramvajskem vozu pri izhodu predal, kamor naj ljudje pri izstopu mečejo vožnje, lupke, da res ni treba papirja metati po cestah. Ker zlasti sladkosnedežev ni mogoče odvreči te grde razvade, je zasledovanje ljudi, ki smete ulice, poostreno ter bo vsak prestopke predpisa kaznovan z globo od 3,80 do 380 L, v primeru neizterljivosti pa z zaporom do 20 dni.

* **Po radijske aparate** naj pridejo ti, si, ki dobe dovoljenje Kr. Kvesture za nje, v staro kulturno na Poljanskem nas. št. 40 ob torkih, četrkih in sobotah od 12. do 13. ure. Razen dovoljenja morajo s seboj prinesiti tudi potrdilo mestne občine za prevzet aparat.

* **Strokovno-obrtna nadalevalna šola** za mehaniko in tehnično obrt se z dnem 8. t. m. preseli z Ledine na Graben.

* **Podpornemu društvu za gluho-mo mladino** je poklonila naša marljiva kulturna delavka in magistratna uradnica gg. Manica Komarova tovariško darilo v znesku 200 lir 75 cent in izkazala tako pomembno vredno pomoč našim največjim sirotam. Odbor društva ji izreka za to materinsko dobroto najpriščne ščo zahvalo.

* **Mladinska knjižnica TKD Atena** se je preselila v Gosposko ulico 4/II. Posluje med šolskimi počitnicami dopoldne od 9. do 12. ure.

* **Po dva na mrtvo pristavo** naj prihajajo stranke samo tiste dni, kakor je zapisano na nakazilu. Brez nakazila seveda drv nikdo ne more dobiti, prav tako pa z nakazilom dobi drva samo tisti dan, ki je zapisan na nakazilu.

Z Gorenjskega

Iz Medvod poročajo: Ker je pokrajina precej gozdната, imajo letos otroci kakor tudi odrasli mnogo posla z nabiranjem borovnic, ki so letos kakor nalašč zelo bogato obrodile. Mladina donaja med petjem in ukanjem polne košare borovnic domov, kjer jih skrbne matere prekuhavajo v razne meze in omedke za zimo. Pa tudi nabiranje raznih zdravilnih zelišč je zelo živahno. — Zbiranje volnenih tkanin je bilo opravljeno pod vodstvom blokovnih voditeljev. Nabrali so 1837 kg tkanin ter 275 ur. V Kropi so odprli nov otroški vrt. Prirejena je bila v ta namen posebna slovesnost, h kateri se je pripeljal tudi okolišni vodja dr. Hochsteiner iz Radovljice. V nagovoru je rekel, da morajo otroški vrtci na Gorenjskem izpolnjevati važne naloge, zato jih je treba ustanavljati tudi v vojnem času. Otroški vrtci v Kropi imajo prostora za 70 otrok.

* **Mlade korošice na Gorenjskem.** Celovški dnevnik poroča: »Obilo vtisov in pri-god prinaša skupinam mladih Korošic in ž. na njihovo delo na Gorenjskem, kamor so pritegnjene k velikemu kulturnemu vzgojnemu delu. In to na področju, kjer je vsaka izmed njih odgovorna zasopnica svojega naroda. Te dolžnosti so se mlade žene in dekleta pač zavedale, ko so začele iz dolin, gorskih vasi in okolišnih mest koroške dežele razširjati domače šoge med ljudmi on-kraj Karavank. Nad 450 koroških deklet je v obelkah dečev prepevalo različne dle-ne s pesmijo, na kolesih, na okrašenih vo-zovih, spoznavale so razkošno lepoto te planinske dežele in so razvijale na zho-rovaliških mest in vasi ponosne zastave ter spremljale njihovo plapolanje s prisr- gornemski verovanj. S pesmimi sopkom najlepših koroških pesmi so ponesele žene in dekleta pozdrave čez gore. Vesela glasba je vzbila gledalce k sodelovanju pri ljudskih plesih. Razume se, da so imeli vsi za-ba-vo tudi otroci, ki so obduvali Gasperček.«

* **Za varovanje planinskega cvetja** je bilo sklicano posvetovanje zaščitnikov prirode Nemškega planinskega društva. Sestali so se v Solingradu, kamor so prišli zastopniki oblaste za zaščito prirode iz raznih alpskih predelov, tako tudi s Koroškega in z Gorenjskega. Sklenili so vse potrebno za zaščito alpskega rastlinstva. Poslej bo ne samo prepovedano trgati vse zaščitene planinske rastline, marveč se bo splošna odredka trganja planinskih cvetlic, h kateri se je pristojno obvezalo 200.000 članov planinskega društva, razširila na vse ljud-ske plasti in na vse cvetlice in svobodni pri-rodi.

* **Zaradi sopolari** se je zgrudila v Studen-cih pri Mariboru 13letna Erna Puškarčeva s Teznega, ker jo je napadla nenadna sla-

E. I. A. R.

Le principali trasmissioni del mese di luglio 1942-XX

Glavne oddaje v mesecu juliju 1942-XX

Opere liriche:

7 luglio - Triffetto Siciliano di Giuseppe Mulè
11 e 14 luglio - Guglielmo Ratcliff di Pietro Mascagni
18 e 21 luglio - Il Cavaliere della Rosa di Riccardo Strauss
23 e 26 luglio - La Veglia di Enrico Pedrollo e L'ospite inatteso di Riccardo Pica Mangiagalli
25 e 28 luglio - Il Campiello di Ermanno Wolf Ferrari

Concerti sinfonici:

Concerto diretto dal Maestro Alceo Toni 13 luglio
Concerto diretto dal Maestro Cesare Nordio 17 luglio
Concerto diretto dal Maestro Ugo Tansini 17 luglio
Concerto diretto dal Maestro Francesco Molinari Pradelli 31 luglio

Concerti serali di musica da camera:

Concerto del violinista Riccardo Brengola 8 luglio
Concerto del violoncellista Marcello Viezzoli 10 luglio
Concerto del violista Antonio Abussi 12 luglio
Concerto del violinista Alberto Poltronieri in collaborazione con l'arpista Luigi Magistretti 14 luglio
Concerto del pianista Vico La Volpe 16 luglio
Concerto del violinista Enrico Campajola 19 luglio
Concerto del violoncellista Camillo Oblich 20 luglio
Concerto del Trio Santoliquido - Pelliccia - Anfiteatroff 24 luglio
Concerto della pianista Rossana Bottai 27 luglio
Concerto del violinista Arrigo Serato 29 luglio

Commedie:

L'Avaro di Carlo Goldoni 7 luglio
Il messaggio di Felice Gaudioso 11 luglio
L'amante geloso - Wolfango Goethe 12 luglio
Un mese in campagna di Ivan Turgenieff 15 luglio
Il piacere dell'onestà di Luigi Pirandello 16 luglio
Stelle alpine di Eligio Possenti 25 luglio
La ragazza della giostra di Enrico Bassano 27 luglio
Il malato immaginario di Molière 28 luglio
La nostra età di Cesare Giulio Viola 29 luglio

Riviste e commedie musicali:

Città di provincia di Riccardo Morbelli 14 luglio
Storia romanizzata dell'umanità di Mario Brancacci 18 luglio
Il barone Bum di Vittorio Metz 22 luglio

Opere:

7. julija - Sicilski triptih Giuseppe Mulèja
11. in 14. julija - Guglielmo Ratcliff Pietra Mascagnija
18. in 21. julija - Kavalir z rožo Richarda Straussa
23. in 26. julija - Bdenje Enrica Pedrolloja in Nepricko- yani gost Riccarda Pica Mangiagallija
25. in 28. julija - »Il Campiello« Ermanna Wolfa Ferrar- rija

Simfončni koncerti:

Koncert, dirigent Alceo Toni 13. julija
Koncert, dirigent Cesare Nor- dio 17. julija
Koncert, dirigent Ugo Tansini 17. julija
Koncert, dirigent Francesco Molinari Pradelli 31. julija

Večerni koncerti komorne glasbe:

Koncert violinista Riccardo Brengola 8. julija
Koncert čelista Marcello Viezzoli 10. julija
Koncert violinista Antonia Abussija 12. julija
Koncert violinista Alberto Poltronieri s sodelovanjem harfista Luigia Magistrettija 14. julija
Koncert pianista Vico La Volpe 16. julija
Koncert violonista Enrica Campajola 19. julija
Koncert čelista Camilla Obla- cha 20. julija
Koncert Tria Santoliquido - Pelliccia - Anfiteatroff 24. julija
Koncert pianistke Rossane Bottai 27. julija
Koncert violinista Arriga Se- rata 29. julija

Drame:

Skopuh Carla Goldonija 7. julija
Sporočilo Felice Gaudiosa 11. julija
Ljubosumni ljubimec — Wolf- gang Goethe 12. julija
Mesec dni na kmetih Ivana Turgenjeva 15. julija
Poštenjakovo veselje Luigija Pirandella 16. julija
Planike Eligia Possentija 25. julija
Dekle z vrtiljakom Enrica Bassana 27. julija
Namišljeni bolnik Molièra 28. julija
Naša doba Cesara Giulia Viole 29. julija

Revije in operete:

Podeželsko mesto Riccardo Morbellija 14. julija
Romanizirana zgodovina Eo- reva Maria Brancaccija 18. julija
Baron Bum Vittoria Metza 22. julija

V Dobju v Poljanski dolini je umrl 70- letni Alojz Grošelj, bivši dolgoletni župan in dober gospodar.

S Spodnje štajerske

* **Spodnještajersko vabi letovišcarje.** Mariborski dnevnik objavlja daljši članek z naslovom »Spodnještajersko je najlepši cilj potovanja. Čista mesta, tihe vasi, negovana zdravilišča med vencem očarujočih gor- ničev nudijo razvedrilo na dnevnem naporu.« List naštevane nekatere znamenitosti, citira pisatelja Bartscha in zaključuje: »Ni mo- gče podrobno opisati neštete lepote, ki jih ima Spodnje štajersko räs v obliju. V vsaki dolini, na vsaki gori in na vsakem gričku najdeš mlkavne posebnosti, ki te razve- selijo. Štari, čvrsti gradovi se razgledujejo po prostorni spodnještajerski deželi in pri- povedujejo o tistih časih, ko sta se vzela dedek in babica. Snežnobe kmečke doma- čije počivajo med zelenimi vinogradi.«

* **Svečana zaprisega samarijanov** in samari- jank, nemškega Rdečega križa je bila na večeršnjo nedeljo ob 10. dopoldne v dvorani Nemškega doma v Ptuj. Zaprise- ženi so bili samarijani in samarijanke iz Ptuja, Ormoža, St. Lenarta in Zavrča, ki so dovršili 10-tedenski tečaj. Zaprisegel jih je deželni vodja nemškega Rdečega kri- ža, primarji dr. Ernest Bouvier iz Maribo- ra. Povabljeni je bilo k svečanosti tudi vse ptujsko občinstvo.

* **Grajska kavarna** se zdaj imenuje bivša »Astoria« ob mariborskem mestnem gradu. Komisar čno vodstvo je v maju prevzel Hans Kifer, zdaj pa je kavarna od 1. julija dalje decela v njegovi lasti. Kavarna je preno- vljena po načrtu inž. arh. Drogenika.

* **Življenje in smrt.** Poročila sta se na Svečni S'egmund Waldhuber in Marija Sorgerjeva. — Iz Slovenske Bistrice poro- čajo, da je bilo v drugi polovici junija: 8 porodov, 1 smrtni primer in 1 poroka; po- ročila sta se podčastnik Ernest Stromber- ger in Berta Mernikova. — Iz žusma poro- čajo, da je bilo od 19. januarja do 23. junija 16 porodov, 4 poroke in 18 smrti. — V Mariboru je bilo v drugi polovici junija na- slednje stanje: 130 porodov (od tega 53 dečkov), 51 smrtnih primerov in 31 po- rok. — V Velenju sta se poročila Gabriel Janežič in Ivana Nedčeva iz Šaleka, umrla pa sta 73letni župnik Franc Šaloven in 73 letna Ivana Faktorjeva iz Prelog. — V Rogaču sta se poročila Jožef Bele in Jo- zefina Perova, umrli pa sta 54letna Uršu- la Kojčeva in 64letna Terezija Ogrizkova.

* **Ob letošnji prvi polnični zbirki** za nem- ški Rdeči križ so zbrali na Spodnjem šta- jerskem 511.583 mark Mariborski dnevnik pravi, da je letošnja prva zbirka vrgla 40% več kakor lani.

* **Zaradi sopolari** se je zgrudila v Studen- cih pri Mariboru 13letna Erna Puškarčeva s Teznega, ker jo je napadla nenadna sla-

bost. Reševalci so jo prepeljali na dom. Srčni krči so napadli 45letno Marijo Ma- lekovo s Pobrežja, ki se je prav tako zgru- dila nezavestna in so jo morali prepeljati v mariborsko bolnišnico.

* **Nesrečo.** 46letni delavec Anton Mihe- lak, usležen pri industriji v Rušah, je pa- del 15 m globoko z zgradbe. Zelo hudo se je poškodoval na glavi, dobil pa je tudi nevarne notranje poškodbe. — 20letni Fri- derik Klanč je padel v Mariboru po stopni- cah in se polomil po nogah. — 35letni Gu- stav Gottlieb si je v nekem mariborskem podjetju oparil roko z vrela smolo. — 38 letni Miha Tajnikar iz Slovenskih Konjic, prav tako zaposlen v mariborski industriji, si je nevarno poškodoval oči z jeklenimi drobič. Vsi ti poškodovanci se zdravijo v mariborski bolnišnici.

* **Spodnještajerska dekleta v dolini Anže.** Pred nedavnim časom so bila nekatera spodnještajerska dekleta poslana na gornje štajerske, da se na kmetijah v dolini Anže naučijo ondotnega kmetijskega dela, šeg, navad in jezika. Poročajo, da so se naglo navadila na kmetice in da jih zlasti zani- majo kmetijski stroji. Na jesen se bodo vezbale še v predeju in tkanju. V prostem času obiskujejo nemški tečaj, ki ga vodi učitelj ali učiteljica.

* **Na glavni šoli v Slovenjem Gradcu** so imeli zaključno svečanost, ki jo je vodil ravnatelj A. Frisch. K svečanosti so prišli okolišni nadzornik Kaltenböck, župan Hr- bernik in starši. Djaki in dijakinje so predvajali razne igre in pesmi. Prirejena je bila razstava risb. Celoten uspeh je zado- voljiv.

* **Družba gledaliških amaterjev** se je usta- novila v Celju in se bo predstavila občin- stvu 11. in 12. in 18. julija. Družbo vodi Toni Sneider, režiser pa je Heinz Wagner. Vpri- zorili bodo spevoigro »Blaz išče očeta«.

* **Stanje kmetijstva v celjskem okrožju.** Prvega julija so v Celju zaključili kme- tijsko razstavo, ki jo je obiskalo 15.000 oseb. Ob tej priliki je bil objavljen pregled kmetijstva v celjskem okrožju. Predvsem omenja poročilo 25 rajfajznikov. Vsega je v celjskem okrožju 18.000 kmetij. Hmeljski nasadi so se letos skrčili za 73% in sicer na 644 ha pri 2688 posestnikih. V vsem okrožju je 297 obračalnih plugov in zadovoljivo število kmetijskih strojev.

* **V Mariboru so umrli;** 62-letni posestnik Stefan Mesarič, v Mariboru pa 56-letni tr- govski zastopnik Anton Stürmer ter zi- darjeva žena Julijana Rumpfova, stara 69 let. Na Dobrni je umrla Luiza Mastna- kova.

* **Grad v Sisku** je rešen propada. Razpa- dajoči siskski grad ob Kolpi bo kmalu ob- novljen. Streha je popravljena in tudi no- tranjnost se urejuje. Utrjujejo tudi obalo ob Kolpi, da voda ne bo izpodjedala temeljev gradu.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

SPORT

Nedelja v odlomkih

Brez odločitve za drugo mesto v diviziji B — Drobiž s tekališč po Italiji in Madžarskem

Julij je mesec počitnic in to tradicijo so ohranili tudi športniki. Nogometaši, ki so imeli dovolj največ opravka, so v glavnem že sklenili prve letošnje račune, atleti, plavalci, teniški igralci in kolikor jih je še, ki bi zdaj morali prevzeti glavno vlogo, pa le nimajo pravega poleta, predvsem pa jim manjka možnosti, da bi se prevažali iz kraja v kraj, iz države v državo in tako vsaj oni najslavnejši poskrbeli za tisti del sportne kronike, ki bi jo lahko beležili tudi mi.

Presenečenje v diviziji B

Tolikokrat smo že dejali, da v nogometu ne kaže delati računov v naprej, in ko smo se spet spustili na ta nevarna tla, smo spet izkusili vsoto tega starega pravila. Tako se nam je zgodilo tudi večeraj. Evo, zakaj!

Preljudnja nedelja v prvenstvenem tekovanju divizije B je bila vsa v znamenju dvojboja med Pescaro, najmočnejšim kandidatom za drugo mesto v tabeli, in Pro Patrio, povprečnim mostovcem z dežele, o katerem smo po ocenah poznavalcev sodili tudi mi, da je za Pescaro dobljen in bo ta enajstotica od danes dalje že krepko sedela na sedežu štev. 2. In zljaj prečitajte podrobne izide te nedelje (razen onega iz Fiume, ki ga dodaj še nismo slišali, pa tudi ni važen za odločitve, ki jih še pričakujemo):

Bu Busto Arsiziu: Pro Patria-Pescara 1:0, v Lucchi: Spezia-Lucchese 6:2, v Vicenzi: Vicenza-Brescia 1:0, v Pratu: Prato-Fanfulla 2:0, v Bariju: Bari-Pisa 2:2, v Savoni: Reggiana-Savona 3:2, v Alessandriji: Alessandria-Padova 1:0.

Tako je bilo! Pescara in Padova, dva izmed kandidatov za drugo mesto, sta se vrnila praznih rok z gostovanja in prvenstvena tabela se je na vrhu spremenila še vse drugače, kakor so računali največji pesimisti. Na čelu — in sicer dokončno ter brez nevarnosti, da bi mu kdo prekril račune — se drži Bari z 45 točkami, potem pa sledijo Vicenza z 48, Pescara s 44 in Padova s 43 točkami, za štiri točke na slabšem pa je peta — Brescia. Položaj se je torej obrnil na glavo in treba bo počakati še do prihodnje nedelje, da bomo — takrat pa ne samo približno — lahko rekli zadnjo besedo, kdo bo prihodnje leto drugi udeleženec iz divizije B v diviziji A.

PRO GORIZIA V RIMU

Med izidi izbirnih tekem za prestop 7 kandidatov iz divizije C v divizijo B sta nam dodaj znana naslednja dva:

V Rimu: Mater-Pro Gorizia 4:0 in v Cuneu: Cuneo-Varese 1:0.

Schalke 04 — prvak Nemčije

V finalni tekmi je porazil Vienne z 2:0 (2:0)

V olimpijskem stadionu v Berlinu je bila v nedeljo pred skoraj stotisoč gledalci odigrana finalna nogometna tekma za naslov prvaka Nemčije, in sicer med enajstotico Schalke 04 iz Gelsenkirchena in mostvom Vienne z Dunaja. To je bilo 37. srečanje te vrste ali tretje zaporedno v vojni ter se je spet končalo z zmago rudarske ekipe iz Porurja, ki je letos že šestič dosegla čast najboljšega nogometnega mostva Nemčije in tako dohitela dosedanjega rekorderja te vrste — IFK Nürnberg.

Zmaga Schalke 04 letos ni dobil lahko, kajti Dunajčani so napeli vse sile, da bi ohranili naslov branilca Rapida prvenstveni naslov v bivši avstrijski prestolnici. Po prvih dveh uspehih Schalkeja — prvi gol je padel v 14. min., drugi pa 2 minuti pred odmorom — so še zmerom vztrajali v odprti igri in rešili drugi del igre brez nadaljnje zgoditke v svojo školo, toda za izravnanje so bile njihove moči prešibke. Tako je naslov nogometnega prvaka

Pravila Društva železničarjev Ljubljanske pokrajine

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svojo naredbo z dne 2. maja 1942. XX št. 116 o ustanovitvi Društva železničarjev Ljubljanske pokrajine, proučivši pravila tega društva in po ugotovitvi, da se predlagana in sestavljena skladno s predpisi iz člena 3. omenjene naredbe, zaradi česar jih je mogoče odobriti, odloča:

Odobruje se priložena pravila Društva železničarjev Ljubljanske pokrajine.

Suše številke prvega rezultata govore precej glasno, kaj čaka našo sosedo iz Gorizije v povratnem srečanju, čeprav ga bo lahko odigrala doma. Razlika štirih golov je tako občutna, da bi se moral zgoditi čudež, če bi hotela še dalje ostati v konkurenci.

Z ATLETSKIH TERENOV

Je številka ogromno in bi jih niti ne mogli spraviti v skromno omejen prostor, čeprav bi bili ujeli vsako izmed njih iz najprej razpoložljivih virov. Toda nekaj naj jih zapišemo za prvi pogled!

Na enem izmed moških mitingov za prvenstvo po društvi — ta je bil v Milanu — so zmagovalci v posameznih disciplinah dosegli naslednje znamenke: na 200 m Filipput iz Gorizije 23.1, na 400 m 51.8, na 800 m 1:59.3, v skoku v daljino 6.61 m, v skoku v višino 1.80 m, v skoku ob palici 3.30 m, v disku 36.91 m, v kroglu 12.02 m, v kopju 49.79 m in v stafeti 4x100 m 45.2. Kdor ve, da gre pri tem samo za izide majhnega okrožja, si lahko ustvari površno sliko, od kod izvira vsa atletska sila Italije. Ti mitingi so bili v ostalem samo priprave za prvenstvo posameznikov, ki bo prihodnjo soboto in nedeljo v Bologni.

Posebej so nastopili za prvenstvo drugi v hoji po poti na 25 km v Bimbi. Zmagal je Malaspina iz Milana v času 2:12.11, kar pomeni, da je v eni uri prehodil 11.363 km. Močni tekme iz Trieste Crescevech iz Trieste je končal na petem mestu, tembolj, ker je zmagovalac prevzel vodstvo kmalu po startu in ga obdržal do konca.

MADŽARSKI ATLETI

se tudi stalno izboljšujejo v formi. Kar primerjajte, kako so se postavili na nevarni prireditvi MAC-a v Budimpešti. Med zvenečimi izidi moramo omeniti prvo mesto Solymosia v teku na 100 m s časom 10.8 in tudi znanako drugoplasiranega Csanyja (10.9), dalje skok Kovácsa s palico na 3.60 m, potem med kopja, s katerim je Varszegy prekorčil 70-metrsko znamko (70.73 m), čas Szilagyja v teku na 3000 m z 8:44.6 in zmago Vadása v teku na 400 m s časom 50.6. Tudi na drugem mitingu v Pečuju ni bilo kar tako! Na primer: Levente je v daljino skočil 7.22 m. Bartha je pretekel 100 m v 10.9, Feleci pa 3000 m v 8:49, medtem ko je Kiso prišel v daljino do 6.83 m.

Med mažarskimi atleti se torej predstavljajo nekateri dobri partnerji za skorajšnje mednarodne nastope v troje — z Nemci in Italijani.

Velike Nemčije po enoletnem »gostovanju« na Dunaju spet poromal nazaj v zapadno Nemčijo.

V tekmi za tretje odn. četrto mesto sta že v soboto igrala med seboj mostvi Blau-Weisse iz Berlina in Kickers iz Offenbacha. Berlinčani so partijo dobili precej visoko in skoraj previsoko s 4:0 ter tako zasedli tretje častno mesto med elito nemških nogometnih enajstotice.

s— Hrvati vodijo v Budimpešti. V teniškem turnirju za rimski pokal med Madžarsko in Hrvaško vodijo Hrvati po drugem dnevu s 3:1. Oba singla prvega dneva sta dobila Branović in Pallada, dan pozneje pa sta zmagala še v dvojbi Mitić in Pallada, tako da so Madžari zabeležili edini uspeh v dvojbi proti slabši dvojici Branović-Würtz.

s— Šved Haegg postavlja rekorde. Na drugem mitingu v Göteborgu, na katerem je spet startal do pred kratkim diskvalificirani rekorder Gundar Haegg, je »padel« že drugi svetovni rekord, in sicer to pot na 2 milj. Dosedanjo najboljšo znamko na tej progi je branil Finck Mäki. (Natančne podatke in številke bomo nadoknadili iz natančnejšega vira. Op. ur.)

Pravila Društva železničarjev Ljubljanske pokrajine

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino. Ljubljana, 30. junija 1942-XX.

Visoki komisar: Emilio Grazioli

PRAVILA

Čl. 1. Društvo je naloga: 1. združevati železničarje Ljubljanske pokrajine, katerim naj bo tolače in predstavnik, 2. varovati njih stanovske in strokovne koristi ter sodelovati pri reševanju vprašanj, ki zadevajo

njih delovne pogoje, dohodke in družabno življenje, 3. delovati za gmočno in pravno podpiranje osebja na način, kakor se izkaže umestno, 4. pospeševati povzdigo njih kulturne ravni in izpolnjevanje strokovne izobrazbe.

Za doseg te namenov uporablja društvo po veljajočih zakonih njemu dovoljena sredstva s tem, da:

1. posreduje po potrebi neposredno pri političnih in železniških oblastih; 2. zbira iz članarine in drugih morebitnih dohodkov potrebne sklade za dajanje podpor in drugih pomoči.

Čl. 2. Društvo se deli na devet članskih skupin, po eno za vsako naslednjih kategorij: 1. pisarniško osebje, 2. premikalno in kretniško osebje, 3. vlakopremno osebje, 4. strojno in vozno-pregledniško osebje, 5. kurjači, 6. progovno osebje in osebje za vzdrževanje proge, 7. kvalificirani delavci, 8. nekvificirani delavci, 9. upokojeanci.

Vsaki skupini načeljuje skupinski vodja, ki ima lahko namestnika. Skupinske vodje imenuje predsednik.

Čl. 3. Vsak uslužbenec železniškemu ravateljstvu v Ljubljani podrejenih naprav in vsak upokojeanec, ki je služboval pri taki napravi in biva v Ljubljanski pokrajini, kakor tudi vsak delavec, ki ga železniško ravateljstvo v Ljubljani zaposluje stalno, lahko postane član tega društva. V ta namen je potrebno, da vloži pismo prošnje in da se ta prošnja sprejme. O sprejemu odloči predsednik po zaslišanju sveta.

Takoj se štejejo za člane društva člani naslednjih železniških združb, spojenih z isto naredbi Visokega komisarja z dne 2. maja 1942-XX št. 116:

1. Društvo železničarjev Ljubljanske pokrajine; 2. Društvo železniških uradnikov Ljubljanske pokrajine; 3. Društvo železniških strojevodij Ljubljanske pokrajine; 4. Društvo železniških vozovnih preglednikov Ljubljanske pokrajine; 5. Vzajemno podporno in prosvetno društvo železniških kurjačev Ljubljanske pokrajine; 6. Društvo železniškega vlakopremnega, premikalnega in kretniškega osebja Ljubljanske pokrajine; 7. Društvo železniških upokojeancev Ljubljanske pokrajine.

Čl. 4. Vsak član mora plačati vsako leto v mesečnih obrokih članarino, kakor jo za vsako leto posebej določi skupščina.

Čl. 5. Članstvo preneha tistim članom, ki: a) se premostijo na službovanje izven pokrajine; b) nehaajo pripadati železniški upravi v Ljubljani; c) si po upokojitvi izberejo bivališče zunaj pokrajine; d) se izkažejo s svojim vedenjem ali iz drugega vzroka za nevedne, da bi pripadali društvu; e) vložijo pismo prijavo za izstop; f) tri mesece zaporedoma kljub pismenemu pozivu ne plačajo članarino.

Prestanek članstva odredi v primerih pod d) in f) predsednik po dobljenem mnenju sveta. Izstop po e) je veljaven samo, če ga predsednik potrdi.

Čl. 6. Člani imajo pravico: 1. do pomoči društva v smislu društvenega namena; 2. opozarjati po svojem skupinskem vodji na potrebe svoje kategorije; 3. udeleževati se kulturnih, pomožnih in drugih podjemov, ki jih započne društvo; 4. zahtevati podporo društva v vprašanih delovnega razmerja.

Člani so dolžni: 1. plačevati članarino; 2. udeleževati se zborovanja in kar največ delovanja društva; 3. ravnati se po disciplini in z brezgrajnim vedenjem vzdrževati sloves društva.

Čl. 7. Zoper člane sme izreči predsednik tele disciplinske ukrepe: 1. strogi opomin, 2. pismeni ukor, 3. izključitev iz društva.

Čl. 8. Organi društva so: 1. predsednik, 2. podpredsednik, 3. svet, 4. skupščina, 5. nadzorstveni odbor.

Čl. 9. Predsednik imenuje Visoki komisar. Predsednik zastopa društvo polnomočno: sklicuje in vodi seje sveta in skupščine; je v stalnih stikih s skupinskimi vodji in se sme udeleževati sestankov posameznih skupin, katerim predseduje, kakor se jih udeleži. V ta namen ga je treba o pravem času obvestiti o sklicu vsakega posameznega sestanka skupin.

Predsedniku je v pomoč podpredsednik, ki ga imenuje sam po odobritvi Visokega komisarja. Podpredsednik nadomestuje predsednika, če je ta odsoten.

Čl. 10. Svet sestoji iz devetih skupinskih vodij in še desetega člana, ki posluje kot tajnik društva in ki ga imenuje predsednik. Svet sklicuje predsednik vsaj enkrat na mesec. Svetu je naloga, da obravnava in pretrasa vsa vprašanja, ki se tičejo društva, da predlaga njegove poročane in potrjuje zaključne račune in predlaga skupščini višino letne članarine.

Čl. 11. Člani vseh skupin tvorijo skupščino društva, ki jo mora sklicati predsednik vsaj enkrat na leto, da čuje njegovo poročilo, pretrasa in odobri poročila, imenuje nadzorstveni odbor, odobri letni znesek društvene članarine, sklepa o spremembah pravil in o razidu društva.

Skupščina se sklicuje z razglasom, ki se nabije v društvenih prostorih vsaj osem

dni pred sestankom. Zborovanje prvega sklica je sklepčno, če je navzoča vsaj polovica vpisanih članov. Po preteku pol ure po uri, ki je določena v razglasu, se šteje, da je zborovanje konstituirano v drugem sklicu in je sklepčno ob vsakem številu udeležencev. Sklepa se z absolutno večino glasov. V primeru enakega števila glasov odloči predsednik glas. Za spremembo pravil in za razid društva je potrebna dvotretjinska večina navzočih. Glasuje se vselej z vstajanjem in sedenjem.

Čl. 12. Nadzorstveni odbor ima nalogo, nadzorovati finančno poslovanje in poročati predsedniku o opravljenih pregledih. Odbor mora predložiti vsako leto skupščini poročilo o splošnem delovanju društva in o njegovem gospodarskem in finančnem stanju.

Čl. 13. Skupinski vodje podpirajo zlasti predsednika pri vseh poslih, tičejo se njih skupine, kateri načeljujejo. Obveščati jih je treba o potrebah in vprašanjih, tičejo se njih kategorije, katero vsak izmed njih zastopa, bodisi s sestanki po členu 17. bodisi s katerim koli drugim sredstvom, ki jim je na razpolago. O tem poročajo predsedniku, mu predlagajo morebitne predloge in so mu v pomoč pri proučevanju in odločevanju o raznih vprašanjih. Odgovorni so predsedniku za dobro delovanje skupin in disciplino in predlagajo zoper člane morebitne kazenske odredbe.

Čl. 14. Tajnik opravlja dopisovanje in posle redne uprave; piše zapisnike o sejah sveta in o skupščinah; odgovoren je neposredno predsedniku, kateremu pomaga pri izvrševanju poslov splošnega značaja.

Čl. 15. Za upravne posle društva imenuje predsednik blagajnika in gospodarja, ki ostaneta na svojem mestu leto dni in pomagata tajniku pri finančnem poslovanju in upravljanju ter vzdrževanju imovine društva. Kadar smatra predsednik to za umestno, pozove blagajnika in gospodarja k sejam sveta.

Čl. 16. Pri najvažnejših napravah postavi predsednik lahko odseke, katerim imenuje potrebne načelnike in katerim je naloga, da so posredniki med člani naprave in društvo preko skupinskih vodij v zadevah, tičejo se posamezne kategorije članov ali preko tajnika v zadevah, tičejo se osebja različnih kategorij.

Čl. 17. Obdobno, vsaj enkrat na leto, se mora sklicati sestanek članov vsake posamezne skupine, kateremu predseduje njen skupinski vodja ali pa predsednik, če se mu to vidi umestno. Ob tej priliki sporočajo člani svoje potrebe in želje, izjavijo svoje mnenje glede sprejetih vprašanj in stavijo predloge, ki naj se predložijo svetu.

Čl. 18. Spremembe teh pravil sklene lahko skupščina. Vsaka sprememba se mora predložiti Visokemu komisarju v odobritev.

Čl. 19. Društvo se lahko razide: a) po sklepu skupščine, b) po odločbi predsednika, ki je dobljen mnenje sveta, če bi se število članov zelo znižalo ali če bi društvo iz drugih vzrokov ne dosegalo svojih namenov.

Moderna

»Ampak, Andro, sedi vendar bliže k meni — saj ni treba, da bi vsak takoj vedel, da sva mož in žena!«

Pravi krokro

Ondan se je držal gospod Vinorad kandelabra: kolcalo se mu je in on je modroval:

»To je grozno! Jaz se sploh več ne spoznam. Predvčerajšnjim sem prišel domov večeraj jutraj, večeraj sem prišel domov šele danes in zdaj ne vem, ali naj pridem jutri domov šele popoldnejšem...«

Mali oglasi

Službo dobi

Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—.

Postrežnico

majšo, večjo vsake dela, za ves dan sprejem takoj. Hrana dobra. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9041-1

Poljskega čuvaja

sprejem. J. Predovič, Poljska c. 73. 9037-1

Služkinjo

vajeno vsake gospodinjke dela in vira, takoj sprejem. Jamnik, Gallusova nabrežje 25. 9030-1

Dekle

pridno in inteligentno, za šank, potrebujem takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takoj nastopi«. 9021-1

Postrežnico

za dvakrat tedensko popoldne, sčtem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9046-1

Služkinjo

za vsa hišna dela sprejem. Stefan Mencinger, Smartinska 10. 9045-1

Briv. pomočnika

in vajenca sprejme salom Frank. Ljubljana, Glavni kolodvor. 9043-1

Postrežnico

poročeno ali samsko, sprejem. Dobi lepo 2-sobno stanovanje s kopalnico. Ponudbe z navedbo družinskih razmer na ogl. odd. Jutra pod »Veseli do vrta«. 9033-1

Službe išče

Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—.

Gospodična

trgovca, izobražena, sprejem kakršnokoli zaposlitev. Gre tudi v gospodinjstvo ali k otrokom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nujna pomoč potrebna«. 8917-2

Absolventka

trgovskega tečaja z malo maturato, s precejšnjim znanjem nemščine in drugih trgovskih del. Pridna, poštna, išče kakršnokoli zaposlitev. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Začetnica 19«. 9033-2

Dekle

ki zna kuhati in ima radi otroka. Šeli službo. Naslov: Križevniška ulica 11. I. nadstropje, Volaj, od 14. do 18. ure. 9031-2

Prodaj

Beseda L.—30, taksa —60, za dajanje naslova ali za sifro L. 2.—.

Frigidaire

večji, za gostilne itd., prodaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prilika 7«. 9027-6

Perzijsko preprogo

do 2,35 x 1,35 m, prodaj po zelo nizki ceni. Eitel, welsov (Tyrševa) c. 37a, II. nadst., desno. 9023-6

Otroški voziček

lep, prodaj. — Wlder, Javornikova 3-II. 9020-6

Kupim

Beseda L.—30, taksa —60, za dajanje naslova ali za sifro L. 2.—.

Seno

več vozov za konje kupi Lavrenčič & Co., Ljubljana, Vošnjakova 16. 8960-7

Kupim

zapraviljivek, navaden, brez pers. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zapraviljivek«. 9015-7

Auto, moto

Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—.

Pontiac

osebni avtomobil, izvrsten z novim generatorjem Tallero, prima gumne in dovoljenje prodaj. Adler-Service, Kennedy, Kersnikova ulica 2. 9038-10

Posest

Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—.

Prodaj

lepo zemljišče v izmeri cca. 2500 m² v bližini glavne ceste in tramvajске postaje, spadajoče pod mesto, starobno parcelo v Mostah in dvo-stanovanjsko hišo v Dravljah z ograjenim vrtom. Informacije: telefon št. 20-57. 9047-20

Stanovanje

Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—.

Poizvedbe

Izgrubila se je pisca S. t. m., bela s črnimi lisami in rjavimi glavi. Javi naj jo proti nagradi: Resljeva cesta št. 31 pri hišniku. 9018-27

VINO,

specialmente toscano, fiaschi, fusti, cisterne, vende

Augusto Mori, Trieste

VINO,

posebno toskansko, steklenice, posode, cisterne, prodaja

Augusto Mori, Trieste

KUPIM

FAESITE — MASONITE — INSULITE e qualsiasi materiale isolante similare. — Cam-pionare. —

MIRABELLI - V. Caravita 15 - NAPOLI

NIVA IN MIKI

Miki se je jel nato razgledovati ob znožju hriba, in Niva ga je iz ustrežljivosti spremil kakih sto metrov dale; da bi šel še naprej, pa je kar najodločnejše odbil. Mladi medved, ki je imel zdaj blizu štiri mesece, je bil prepričan, da mu je narava zato dala zrasti, ker mu je hotela pripraviti veselje, da bi si mogel brez konca in kraja polniti želodec. Jed je bila zanj edini smisel življenja. Naloga, ki jo je moral opraviti v prihodnjih mesecih, je bila težka, ako je hotel doseči v svojem rodu rekord; zato je bil ves vznemirljen in poln ogorčenja, ko je videl, da hoče Miki zapustiti mastno in slastno mrho mladega jelena in se odpravljati naprej. Mahoma ga je minilo vse veselje do igre, in ko se je znova vzpenjal v breg, so bile njegove misli stoddostno praktične-ga značaja.

Miki je tedaj opustil svojo namero, da se razgleda po bližnji in daljni okolici, ter se mu pridružil. Ob znožju pologa, dvajset korakov od jelenovih ostankov, sta se ustavila za kupom debelega kamenja, da bi videla, kolikšna je še njuna zaloga mesa. Tedaj pa sta od presenečenja obmrila in obnemela. Dve velikanski uhariči sta pravkar trgli mrhovino.

Miki in Niva sta ju imela za pošasti iz temnega gozda, kakršnih sta bila komaj ušla. V resnici pa ti dve nista spadali k Uhmizjuovemu plemenu in nista bili nočni roparici. Bili sta iz rodu snežnih sov, ki

se močno razlikujejo od vrstnic, med drugim tudi po tem, da pri belem dnevu takisto bistro vidijo kakor sokoli. Mispun, veliki samec, je bil brezmadežno bele barve, samica, nekoliko manjša od njega, pa po straneh skrilastorjava; to, da nista imela usnešnih šopov, je dajalo njunima okroglima glavama tem bolj strašno lice.

Mispun je držal mogočne peroti na pol razprostrte nad Ahitkovim truplom in tolikanj požrešno trgal meso z jelena, da sta Niva in Miki razločno slišala šklopek silnega kljuna. Samica Niviš je imela glavo malone skrito v Ahitkovem drobovju. Njuna grozovita vnanost in hrup, ki sta ga delala, ko sta žrla, bi bila že po sebi prestrašila marsikatero medveda, pa najsi bi bil starejši od Nive; ta se je kar sploščil za skalo, ki je skrivala tudi njegovo glavo.

Mikiu je se zbiralo v grlu osorno renčanje, toda zadrževal ga je in se stiskal k tlom. Kri lovca velika, njegove